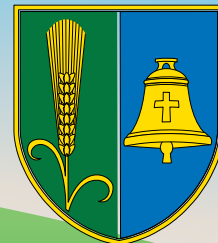

Naš kraj

Informativno glasilo občine Dobrepolje

▪ letnik 26, št. 11

▪ november 2020

6. december -
občinski
praznik

Slika zgoraj:

6. decembra v naši občini praznujemo **občinski praznik**.

Slika levo:

Po nekaj mesecih so se s prihodom novega zdravnika končno spet odprla vrata **zdravstvenega doma**.

Rigler
AVTOKLEPARSTVO
VULKANIZERSTVO

T: 01 7807 065
M: 041 990 868
KOMPOLJE 77
1312 DOBREPOLJE

POPRAVILO IN CENITEV VOZIL ZA VSE
SLOVENSKE ZAVAROVALNICE

BREZPLAČNO NADOMESTNO VOZILO

PRIPRAVA VOZILA NA TEHNIČNI PREGLED

POLNJENJE IN POPRAVILO KLIMATSKIH
NAPRAV

SERVIS VOZIL

VULKANIZERSTVO

POPRAVILO VOZIL NA RAVNALNI MIZI

IZPUŠNI SISTEMI

AVTODIAGNOSTIKA

AVTOVLEKA

POGODBENI SERVIS ZA ZAVAROVALNICO
TRIGLAV IN TRIGLAV ASISTENCA

triglav

Triglav Asistenca

BREZPLAČNI
pregled računalnika

PONUJAMO:

- Popravilo računalnika, diagnostika in ocena stroškov
- Svetovanje pri nakupu računalniške opreme
- Servis in nadgradnja računalnika in računalniške opreme
- Namestitve programske in strojne opreme Windows in Linux
- Vzdrževanje programske in strojne računalniške opreme
- Odstranjevanje virusov
- Namestitev protivirusnih programov
- Strojno in programsko računalniško opremo
- Postavitev pisarn in vzdrževanje objektov

NAMEŠČAMO SAMO LICENČNO PROGRAMSKO OPREMO

051 - 246 - 208

matostoritve@gmail.com

MESARSTVO

Adamič

Za vas in vaše brbončice poskrbimo v **Mesarstvu Adamič!**

Nudimo sveže in že pripravljeno meso
slovenskega porekla po UGODNIH CENAH.

Ker prisegamo na domačo umetnost priprave mesa,
je meso kvalitetno in odličnega okusa.

Z vami z veseljem delimo tudi nasvete za pripravo
mesa in **poskrbimo za dostavo.**

Pokličite **041 25 25 14** Janez

FIZIOTERAPIJA
KRAJNC

Ana Krajnc, fizioterapevtka
m: 040 332 712
e: info@fizioterapija-krajnc.si
www.fizioterapija-krajnc.si

Lokacija izvajanja:
Videm 33a, (Zavod Sv. Terezije)
1312 Videm - Dobrepolje

Partner TRIGLAV zdravje za
SPECIALIST:

Fizioterapijo na delovni nalog
(čakalna doba od 6t ednov do 9 mesecev)

Samoplačniške terapije za odpravo bolečin,
sanacijo poškodb ter boljše počutje za otroke
in odrasle:

- manualna terapija,
- Bownova terapija
- obravnava težav s čeljustnim sklepom
- biodinamična kraniosakralna terapija
- Tecar

POGREBNE STORITVE
NOVAK

Robert Novak s.p.
Reber 2a
8360 Žužemberk

Naš namen je, pomagati Vam v najtežjih trenutkih
ob izgubi svojih najdražjih.

Na voljo smo vam 24 ur na dan.
Celotna storitev na enem mestu.

Telefon: **07/38-88-100** ali **031/876-276**

Spoštovani bralci Našega kraja.

Sobota, 21. november, zjutraj. Pogled skozi okno ponuja čudovito idilo. Sonce, v vetru zibajoča se drevesa, že vsa brez listja, in prva slana v tem delu leta. Zadiši po zimi, ki se nezadržno bliža. Čez nekaj dni bomo vstopili v december, verjetno mesec, ki bo letos najbolj drugačen od prejšnjih z istim imenom. Prihodnji tedni bodo pokazali, v kolikšnem deležu bo blišč veselega decembra letos lahko prišel do izraza. Upajmo, da se z odgovedjo zunanjih množičnih združevanj ne bomo odpovedali tudi notranjim občutkom decembrskih praznikov. To mora ostati. Ne samo to. Mogoče pa je čas, da skrivnostni decembrski čas letos poskušamo doživeti bolj ponotranjeno, brez hitenja od trgovine do trgovine, od stojnice do stojnice, po praznovanjih in srečanjih z dobrimi možmi.

V naši občini prihod prvega dobrega moža sovpada z obeležitjem občinskega praznika. Za izvedbo tradicionalne proslave v ta namen letos ni primeren čas. Je pa seveda čas, da se vsaj za hip ustavimo ob misli, kaj nam pomeni občina, naše ožje življenjsko okolje. V kolikšni meri sem pripravljen delati za boljšo občino? Ne za stavbo sredi trga na Vidmu in zaposlene v njej. Za svojo nekajkilometrsko okolico. Kot sosed, vaščan, kolega, strokovnjak na kakem področju, član društva, kristjan ... Koliko svoje energije vlagam v boljše življenjsko okolje? Za vse, ne samo zase. Sem kritičen, obenem pa pripravljen ponuditi pomoč? Ali samo prvo?

Občinski svetniki se z županom in občinsko upravo to vsekakor trudijo.

Po dolgih mesecih, ko sta zdravstveni postaji v občini samevali, je pred dobrim tednom na Vidmu le začel z delom novi zdravnik. V novembru je potekala tudi prva seja občinskega sveta prek video-konference. V pripravi je že občinski proračun za leto 2021, občinski svet pa je sprejel tudi odločitev o dobitnikih občinskih priznanj, o katerih si boste lahko več prebrali v decembrski številki. Vabim vas tudi k branju prispevka, v katerem podžupan pojasnjuje novosti, ki jih prinaša nov odlok o nadomestilu za uporabo stavbnega zemljišča. Župan pa v posebnem prispevku pojasnjuje, kako so tekli večji projekti v letošnjem letu ter v kateri fazi so trenutno.

V bogati beri prispevkov naših dopisnikov vas moram še posebej opozoriti na prispevke v rubriki Leto bratov Kralj. Tokrat se drugemu delu prispevka g. Samca pridružuje tudi odlični poznavalec in raziskovalec našega okolja, Edi Zgonc, ki je pripravil odličen prispevek o Tatjani Kralj.

Po napovedi v prejšnji številki tokrat objavljamo prve prispevke mladih novinarjev iz osnovne šole. Na letos prilagojen način sem se pogovarjal z mlado dobrepoljsko podjetnico in s predsednikom Jamarskega kluba Krka, ki je predstavil mnogim manj poznano področje jamarstva.

Prihodnja številka bo izšla nekaj dni pred božičnimi prazniki, v njej pa bo tudi veliko voščil naših društev in organizacij, kar bo še en prispevek k lepšemu praznovanju.

Ob koncu svojega razmišljanja čutim dolžnost, da vas znova povabim k upoštevanju vseh preventivnih in samozaščitnih ukrepov, ki jih imamo na voljo za ustavljanje širjenja covid-19. Bodimo odgovorni! Virus ne tolerira naše nedoslednosti in (ne)namernega neupoštevanja. Po drugi strani pa moramo ostati, seveda znotraj omejitev, telesno dejavni. V času, ko ne obratujejo športne dejavnosti, je še pomembnejše, da znamo za svoje gibanje poskrbeti sami. Koronakriza bo kmalu mimo, ostale pa bodo boleznine zaradi premalo gibanja in nepravilnega prehranjevanja. In teh ni malo. Tudi cepiva zanje ne bo. In spet bodo na prvem mestu vzrokov za smrtnost. Skrbimo torej za dejavno preživljanje prostega časa. Pojdimo ven, tudi v mrazu in slabem vremenu. Dobrepoljska pokrajina ponuja odlične možnosti za hojo in tek. Tu izgovorov ne moremo iskati. Bodimo torej dejavni in naredimo letoletne zaobljube že mesec prej.

Prijetno branje vam želim in veseli december.

Bojan Novak, urednik

Aktualne objave, povezane z epidemijo, spremljajte na

www.dobrepolje.si

Naš kraj

Ustanovitelj glasila je Občina Dobrepolje.

Naslov uredništva: Videm 35, 1312 Videm-Dobrepolje.

Odgovorni urednik: Bojan Novak. E-pošta: nas-kraj@dobrepolje.si, gsm: 031 536 121.

Lektoriranje: Mojca Pipan.

Člani izdajateljskega sveta: Tina Kadunc (predsednica), Jasmina Mersel Šušteršič,

Tamino Petelinšek, Ana Pugelj, Alenka Zabukovec.

Glasilo Naš kraj je vpisano v razvid medijev pri Ministrstvu Republike Slovenije za kulturo pod zaporedno številko 741.

Oblikovanje, prelom in tisk: PARTNER GRAF zelena tiskarna, d.o.o.

Glasilo izhaja enkrat mesečno v nakladi 1300 izvodov.

Naslednja številka

Naslednja številka izide **v sredo, 23. decembra.**

Rok za oddajo prispevkov je **13. december 2020.**

Kazalo

Iz občine	4
Obvestila.....	10
Dan v podjetju	13
Kultura	15
Iz vrtca in šole.....	23
Iz društev	29
Pisma bralcev.....	37

Leto, polno izzivov

Za leto 2020, ki se bliža svojemu koncu, niti ne morem reči, da je bilo zanimivo. Bilo je predvsem nenavadno, polno izzivov, negotovosti, vprašanj brez odgovorov. Veliko ljudi je spraševalo, vendar vprašani največkrat nismo vedeli odgovora, ker so se stvari dogajale prvič. Ni bilo izkušenj.

Zame je bilo najpogostejše vprašanje povezano z našim zdravnikom. Kdaj bo zdravnik, kdo mi bo dal bolniško, kam naj peljem očeta/mamo??? Vsako od teh vprašanj mi je zarezalo v srce. Kot župan sem naredil vse, kar je formalno možno in potrebno. Poleg tega sem bil ves čas v stiku z vsemi ustanovami in odgovornimi ljudmi, ki v državi delajo na področju zdravstva. A vse to ni bilo dovolj!

Na koncu sta mi ostala samo Bog in molitev.

Brez pomoči sosednjih zdravstvenih domov in kolegov županov krize pleti ne bi premagali. Odzvali so se vsi, ki sem jih prosil za pomoč. ZD Kočevje, ZD Ribnica, ZD Grosuplje, ZD Ivančna Gorica. Posebej se moram zahvaliti direktorju ZD Ivančna Gorica dr. Zupančiču in direktorici ZD Grosuplje dr. Zavirškovi ter zdravnikom iz teh domov, ki so poleg svojega dela od 1. julija dalje opravljali delo v ambulanti ZD Grosuplje tudi za vse tiste naše občane, ki jim ni uspelo najti svojega osebnega zdravnika. Hvala tudi strokovni službi na ZZZS-ju, ki je naše predloge in iskanja pretvorila v iz-

vedbeno primerno obliko.

Zdaj pa se hvala Bogu prebujajo življenje tudi v naši ambulanti na Vidmu. Nastaja ekipa pod vodstvom dr. Ladislava Golouha, ki jo boste spoznali v naslednjih tednih in mesecih.

Kako težko je biti brez zdravnika, ta čas v Sloveniji ne ve bolje nihče od nas. Kako težko je priti do zdravnika, verjetno ta čas v Sloveniji ne ve nihče bolje kot jaz. Zato moramo biti nadvse hvaležni, da pri nas nastaja zdravstvena služba. Vabim vas vse, spoštovane občanke in občani, da ste do naših zdravnikov in osebja v ambulanti dobri in prijazni ter strpni (zlasti na začetku, ko se bomo spet vsi skupaj uvajali v delo) in potrpežljivi. Vse, ki imate svojega zdravnika v drugih krajih, prosim, da še nekaj časa ostanete tam, da damo prednost pri urejanju zdravstvenih zadev tistim svojim sosedom, prijateljem, znancem, ki osebnega

zdravnika še nimajo, da tudi oni pridobijo svojega zdravnika. Prostora in časa za vpis bo dovolj za vse.

V začetku, prvi mesec ali dva, bo ambulanta obravnavala vse, ki boste zdravnika potrebovali za zdravljenje in nimate opredeljenega novega zdravnika, za registracijo in druge storitve prosimo, da počakate, da se delo v ambulanti uteče. O vsem vas bomo sproti obveščali. **V ordinacijskem času v ponedeljek popoldne, torek dopoldne, v četrtek popoldne in petek dopoldne** se za nujne stvari že lahko obrnete na ambulanto na Vidmu, izven delovnega časa se lahko posvetujete z urgentno službo v Zdravstvenem domu Grosuplje ali v zelo nujnih primerih na številki 112 (huda nujna zdravstvena stanja).

Na koncu vas le še spomnim, da 6. decembra naša občina obhaja svoj praznik v spomin na našega velikega rojaka Frana Jakliča. Letos na žalost ne bo prireditve. Tudi spomenik bratoma Kralj bomo postavili in odkrili naslednje leto, ko bo priložnost za to, da se oddolžimo svojim velikim rojakom.

Korona se ne umirja. Prosim, spoštujte navodila strokovnjakov. Nosite maske, pazite na higieno rok, zračite prostore in za nekaj časa opustite druženja. V danih razmerah iščite pozitivne možnosti in načine za zapolnitev svojega življenja. Predvsem pa s svojim ravnanjem ne ogrožajte drugih in ostanite zdravi.

Zlati maturanti 2020

Spoštovane študentke in študenti prvega letnika fakultete!

Vse, ki ste na letošnji splošni ali poklicni maturi dosegli naziv ZLATI MATURANT ali DIAMANTNI MATURANT in imate stalno bivališče v občini Dobropolje, vabim, **da do petka, 15. decembra 2020**, to sporočite na e-naslov: obcina.dobropolje@siol.net.

Prosim sporočite: ime, priimek, naslov ter ali gre za splošno ali poklicno maturo. Če želite, pa lahko tudi še kakšen drug podatek o svojem uspehu.

Lep pozdrav,

Igor Ahačevčič, župan

Igor Ahačevčič, župan

Kaj delamo na občini v teh tednih

V našem čudovitem svetu se nič ne naredi samo od sebe in nič ne nastane kar tako. Za vsako stvar so potrebni delo, dogovori in prepričevanja, pri vsem pa mora biti prisoten človek. Kaj torej delamo na občini v teh tednih?

Igor Ahačevčič, župan

V **športni dvorani** nameščajo opremo, ki bo omogočila uporabo prostorov in vadbo v njih. Če bo prišlo do večjega obsega okužb v naših socialnih zavodih, bomo dvorano izkoristili za postavitve rdeče cone. Če bo vse normalno, pa bi morala z novim letom končno steči tudi vadba v novi dvorani. Uradno odprtje in predstavitev dvorane vam vsem za zdaj nista možna. Bomo pa to storili ob prvi priložnosti, da si boste lahko pogledali to svojo veliko naložbo.

Agromelioracije v Bruhanji vasi in Podgori so fizično končane, treba pa je urediti še papirnate zadeve, saj dobrih 80 parcel še nima vpisane parcelne številke, kar praktično pomeni, da ne obstajajo. Nekateri ste problematiko te zadeve že občutili pri urejanju svojih dokumentov. V zadnjem letu je bilo s postopkom, ki se vleče že celo vrsto let, veliko dela. Zdaj je to v zadnji fazi, kar pomeni, da čakamo še ureditev podatkov v zemljiški knjigi.

Kamnolom. Zadnje mesece s predstavniki ministrstva za infrastrukturo potekajo pogovori glede možnosti zaprtja ali nadaljnega delovanja kamnoloma Predstruge. Za zdaj je stališče države, da kamnolomi tudi po letu 2021 ostanejo, saj potrebujemo v državi material za gradnjo. Stališče občine, ki je zapisano tudi v Občinskem prostorskem načrtu, je ravno drugačno, da se torej dejavnost s koncem leta 2021 ustavi. Kakšni bodo končni rezultati, je zdaj povsem nemogoče napovedati, saj je vse odvisno od mnogih dejavnikov.

Kanalizacija. Gradnja osrednje čištilne naprave v Bruhanji vasi poteka po načrtih, prvi modul je vgrajen, naslednje leto se gradnja nadaljuje z izvedbo zadrževalnika visokih voda.

Covid-19 je naša stalnica in del vsakdana. Vsak dan so nova navodila, vsak dan je kaj novega. Najbolj pa je širjenje

virusa odvisno od vsakega izmed nas. Treba je spoštovati nošenje maske, vzdrževati varnostno razdaljo in higieno rok in prostorov. Kot kaže, se virus najhitreje širi pri stikih (pitje kave, malice, pivo s prijatelji ...). Pomagajmo si in spoštujmo ljudi, s katerimi bivamo (starejši, kronični bolniki, šibkejši ...).

Leto Kraljev je bilo letošnje leto, a ga nismo mogli praznovati po načrtih. V zaključni fazi je izdelava spomenika obema bratoma, ki ga pripravlja akademski kipar Mirko Bratuša. Načrt je bil, da ga postavimo do občinskega praznika, vendar je korona stvar premaknila v prihodnost.

Ceste v naši občini imamo v relativno slabem stanju in so potrebne temeljite prenove. Z Ministrstvom za infrastrukturo RS (MZI) in Direkcijo za infrastrukturo dobro sodelujemo, tako da bo letos poleg dela ceste na južnem delu Predstrug prenovljen še del ceste pred obrtno cono in pred Ponikvami. V načrtu prenove je tudi priključek ceste na Rašici, ki se bo reševal v naslednjih letih, ker gre za relativno zahteven poseg. Hkrati pa smo z MZI-jem dosegli še dogovor glede rekonstrukcije ceste od Strug proti Vidmu. Prenova bo potekala po fazah do leta 2025. Prva faza bo ureditev ceste skozi središče Strug, od križišča pred cerkvijo do gostilne Pri Petru, kjer je pred gostilno predvidena tudi avtobusna postaja. V izdelavi so načrti, naslednje leto sledijo revizije in recenzije načrta in do poletja odkup potrebnih zemljišč, v drugi polovici leta je načrtovan javni razpis za izvajalca, izvedba prenove pa v letu 2022. V letu 2022 bosta potekali

tudi priprava izvedbenih dokumentov za prenovo ceste skozi Kompolje in izdelava projektne naloge za prenovo odseka med naseljema Lipa in Četež.

Poplave so naša neprestana grožnja. S podjetjem Hidrotehnik, ki je državni koncesionar za vzdrževanje požiralnikov, smo v stalnem stiku. Letos so ključne požiralnike očistili že dvakrat, a smo v dogovoru za še eno čiščenje v jeseni, ko je treba zlasti očistiti požiralnike v Ponikvah in Strugah.

V zaključni fazi priprave je tudi idejni načrt za protipoplavne ukrepe. To bo velik in gotovo najbolj obsežen in pomemben projekt občine v prihodnjih letih in županskih mandatih. Že sem omenil, da bo v javni razpravi potrebnih veliko strpnosti in razmislekov na osnovi argumentov in z upoštevanjem strokovnih mnenj in ugotovitev. Lahko rečem, da smo k sodelovanju pridobili enega najboljših strokovnjakov s tega področja pri nas, zato te priložnosti ne smemo spustiti iz rok. Vsekakor bo to velik projekt, ki se bo dotaknil praktično vsakega izmed nas, razen morda prebivalcev višje ležečih vasi.

Širokopasovno omrežje je treba pripeljati v še nekaj vasi. Trenutno potekajo dela v Hočevju (v tem sklopu si prizadevamo tudi za pokritje naselja Hrib), za delo v Ponikvah je pripravljena dokumentacija za javni razpis, ki bo objavljen v decembru. Ponikve naj bi dokončali čim prej v prihodnjem letu, potem pa sledi še delo v Strugah.

E-kolesa. S pristopom k projektu »Od nature do kulture« smo se spet povezali s sosednjimi občinami. Vsaka od nas bo v projektu dobila pet električnih koles, s katerimi bo omogočeno družinam ali posameznikom s pomočjo e-kolesa spoznavati in odkrivati lepote in skrite kotičke naše lepe občine. Nabava koles in spremljajoče opreme bo izvedena s pomočjo EU-sredstev (80 %), občina pa bo dodala 20 %. ■

Poročilo z 12. redne seje občinskega sveta

12. novembra je prvič v zgodovini občine potekala seja občinskega sveta, 12. po vrsti v tem mandatu, prek videopovezave. V luči ukrepov proti širjenju koronavirusa je bila to najbolj odgovorna poteza. Na tnalu je bil prvi osnutek proračuna za leto 2021, ki je prestal prvo obravnavo. Svetniki so potrdili tudi nove prejemnike občinskih priznanj, ki pa letos zaradi epidemije priznanj ne bodo mogli prevzeti na praznovanju občinskega praznika.

Poudarki s seje:

Sprejet je prvi osnutek proračuna za leto 2021, osnutek pa je bil poslan v javno razpravo.

Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu ima novega člana. Občina z drugimi vključenimi občinami in organizacijami kandidira za evropska sredstva za izboljšanje dela kolesarske infrastrukture. Imamo nove občinske nagrajence.

Bojan Novak

12. redna seja občinskega sveta naše občine je zaradi ukrepov za zajezitev epidemije potekala na daljavo, prek videokonference, kar je bilo nasploh prvič.

Najpomembnejša točka na seji je bila prva obravnava predloga proračuna za leto 2021.

Župan je v uvodu povedal, da je zaradi koronakrize relativno težko načrtovati delo v letu 2021. Država je sicer nekoliko povišala sredstva za občine, vendar brez zadolževanja uravnoteženje prihodkov in odhodkov ne bo možno. Državni proračun je s sklepom vlade prenesel nekatera financiranja, ki so bila sedaj na plečih občin, na svojo stran. Prvi osnutek proračuna so obravnavali na svojih sejah vse komisije in odbori, ki so dali zeleno luč za nadaljnjo obravnavo.

V razpravi svetnikov je Nada Pavšer povedala, da pogrša kak projekt s področja trajnostnega razvoja. V mislih je imela predvsem pilotni projekt v povezavi s šolo glede dodatnega vključevanja domače hrane v šoli in vrtcu. Opozorila je tudi, da v prvem osnutku ni sredstev za vodovod na Vodicaх ter za ureditev vodiškega bajerja.

Janko Nose je povedal, da manjše in obrobne vasi tudi v tem predlogu niso zajete pri financiranju projektov. Še vedno pogrša srednjeročno in dolgoročno vizijo razvoja občine. Pohvalil je zniževanje stroškov občinske uprave, a je našel še nekaj področij, ki bi jih bilo treba urediti. Opozoril je, da zaradi pomanjkanja vizije ne znamo presoditi, kateri projekti so potrebni in kateri ne.

Jernej Stare je prav tako pohvalil na-

predek pri zniževanju sredstev občinske uprave in načinih komunikacije. Imel pa je pripombe, da je iz predloga izpadla gradnja avtobusne postaje v Bruhanji vasi. Menil je, da smo premalo koristnega dobili z vključitvijo v skupno občinsko upravo 5G.

Slavc Palčar je povedal, da je predlog proračuna sestavljen glede na stanje v občinski blagajni. Ponovno je opozoril, da je bila gradnja športne dvorane ocenjena na 2,8 milijona, na koncu pa je bila cena pribl. 4,5 milijona. Oba velika projekta sta tudi za naslednji desetletji omejila možnosti občine.

V razpravi sta Jože Prijatelj in Mateja Lohkar pojasnila nekaj pomislekov s strani razpravljalcev.

Župan je ob koncu razprave še povedal, da je nemogoče računati sredstva, ki jih »dobi« posamezna vas, saj je večina največjih in najdražjih projektov (vrtec, športna dvorana, sofinanciranje samostojnih ur pouka v Strugah, čistilna naprava, obnove cest) namenjena ljudem različnih vasi, vsem vaščanom. Povedal je še, da je občina s strani Eko sklada dobila obljubljeni sredstva za športno dvorano.

Svetniki so večinsko podprli predlog proračuna, ki je šel v javno razpravo, po kateri pa bodo svetniki opravili t. i. drugo branje. Javna razprava je potekala do 25. novembra. Druga obravnava bo predvidoma 17. decembra.

V drugi točki so svetniki obravnavali predlog projekta »S kolesom od nature do kulture«. Gre za projekt, v katerem sodeluje več občin, ki bodo poskusile s pomočjo sredstev Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja izboljšati

kolesarsko infrastrukturo. Naša občina bo v sklopu projekta pridobila nekaj električnih koles, ki bodo na voljo za izposojanje in vožnjo po naši občini. Svetniki so brez razprave predlog sklepa soglasno podprli.

Svetniki so s sklepom imenovali predstavnika občine v Svet Ljubljanske urbane regije. Direktorica občinske uprave, Mojca Špec Potočar, je povedala, da so člani župani vključenih občin, zato je tudi občinski svet potrdil župana Igorja Ahačevčiča za člana omenjenega sveta.

V naslednji točki so se svetniki ukvarjali z vprašanjem imenovanja občinskega Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu. Stališče pristojne komisije je predstavil Jernej Stare, ki je povedal, da je bilo pred imenovanjem nekaj pravnih zapletov, zato se svet imenuje šele sedaj. Komisija je predlagala, da se zamenja član medobčinskega redarstva ter spremeni vloga dveh že potrjenih članov, s čimer so se strinjali tudi svetniki in predlog sprejeli.

Izpeljan je bil postopek za podelitev občinskih priznanj. Za to je pristojna komisija za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja. V njenem imenu je predsednik Jernej Stare pojasnil, kako je potekal postopek. Na komisijo je prišlo šest popolno izpolnjenih prijav, o katerih je komisija odločala in pripravila predlog za sprejem na občinskem svetu. V razpravi je Mateja Lohkar zanimalo, na kakšen način naj bi letos podelili priznanja. Jernej Stare je predstavil vsebinski pomislek glede pravilnika o podeljevanju priznanj. Župan pa je povedal, da množičnega praznovanja občinskega praznika ne bo, morali pa bi najti način, da se nagrajen-

cem izroči priznanje.

Svetniki so predlagani sklep o dobitnikih občinskih priznanj soglasno potrdili.

Pred vprašanji in predlogi svetnikov je svoje poročilo o delu v zadnjih tednih podal župan. Župan je svetnikom pisno predstavil potek projektov. V gradivu so omenjena aktualna področja. Športna dvorana dobiva v teh dneh končno podobo. Izvajalec notranje opreme montira opremo, ki naj bi bila dokončno vgrajena in pripravljena na uporabo do sredine decembra. Korak naprej je bil narejen tudi na področju protipoplavnih ukrepov. V pripravi je dokument, ki bo predstavljen svetnikom občinskega sveta. Objavljen je javni razpis za menjavo energenta za ogrevanje glavnih stavb na Vidmu (z olja na plin). Najbolj vesela novica se tiče zdravstvenega področja. Župan je v gradivu poudaril, da je sredi novembra ponovno oživel zdravstveni dom. Na ta način se končuje dolgo in mučno obdobje, ko v občini nismo imeli družinskega zdravnika. V času seje je bilo v izgradnji širokopasovno omrežje v Hočevju in v naselju Hrib. V zadnjem času je župan imel tudi dva sestanka v zvezi s predvidenim zapiranjem kamnoloma, a do konkretnih odločitev še ni prišlo. Župan je še povedal, da je predvidena rekonstrukcija ceste Pri Cerkvih-Videm. Prva faza obsega ureditev ceste v središču vasi Pri Cerkvih. To naj bi bilo končano v letu 2022. V naslednji fazi se

uredi cesta med Lipo in Četežem, nato skozi Kompolje in nazadnje do Vidma. Projekt naj bi bil končan do leta 2025.

Svetniki so ponovno dali nekaj pobud in zastavili vprašanja županu. Nada Pavšer je želela, da se na odcepu za vas Vodice postavi ogledalo. Jernej Stare je predlagal, da se razmišlja v smeri, da bi bil vrtec ob izboljšanju epidemiološke slike odprt tudi za tiste starše, ki morajo delati od doma.

Mateja Lohkar je spraševala o letošnji okrasitvi središča Vidma. Povedala je, da je bila kot predstavnica občine na posvetu o delu z mladimi na lokalni ravni. Predlagala je, da se na videokonferenci posebej razpravlja o tej temi in se poskuša dejavneje delati z mladimi. Župan je povedal, da je božična okrasitev ena izmed pozitivnih stvari v tem negativnem času, zato načrtuje okrasitev.

Slavc Palčar je spraševal, če je že zaključen razpis za vzdrževalca pokopališča. Jože Prijatelj je povedal, da zaradi pritožbe postopek še ni zaključen. Izbrani koncesionar naj bi začel delo s 1. januarjem.

Spraševal je tudi glede rekreacije odraslih v novi športni dvorani ter o načrtu zasedenosti. Želel je, da je urnik v športni dvorani objavljen na občinskih spletnih straneh. Župan je povedal, da bo preveril svetnikove navedbe, obenem pa povedal, da bo v primeru okužb športna dvorana služila kot rdeča cona

za okužene iz obeh rizičnih domov. Jože Prijatelj je župana dopolnil in zagotovil, da svetnikovi pomisleki o prezgodnjih urah za odrasle rekreativce nikakor ne držijo.

Alenka Levstik je opozorila na problem smeti na pločniku in ob cesti proti šoli na Vidmu. Župan je povedal, da je bil na dan seje izveden poseben sestanek lastnika in pristojnih organov. Dogovorjeni so bili odvoz in čiščenje ter ureditev situacije.

Franci Žnidaršič je vprašal, če je občina že poskušala urediti situacijo starih, razpadajočih hiš, ki so nevarne zaradi podiranja. Vprašal je še, kako je z vzdrževanjem komasacijskih poti. Župan je povedal, da lahko naroči podjetju, da poti sanira, boljša rešitev pa je, da bi vaščani pri tem sodelovali. V tem primeru bi lahko nekaj materiala dobili iz kamnoloma. Na svetnikovo vprašanje glede odprodaje občinskih stanovanj je župan povedal, da bodo poskušali stanovanja v naslednjem letu pripraviti za prodajo. Podobno velja tudi za zemljišča v občinski lasti.

Zdenka Nose Novak je spraševala o možnostih poseka dreves na parkirišču v Strugah, ravnanju s stvarnim premoženjem občine ter o možnostih, da se z računalniki pomaga družinam z več otroki.

Janko Nose je spraševal, če občina kaj ve o nevarnih odpadkih, ki naj bi bili odvrženi v jamo v bližini kamnoloma. Na občini bodo zadevo preverili. ■

Odlok o nadomestilu za uporabo stavbnega zemljišča

Na septembrski seji je Občinski svet Občine Dobropolje sprejel nov Odlok o nadomestilu za uporabo stavbnega zemljišča, na kratko Odlok o NUSZ.

Jože Prijatelj

Sedaj veljavni odlok je bil sprejet leta 2000 in nato spremenjen in dopolnjen leta 2004 in 2006. Od takrat pa do danes so se predpisi na tem področju že precej spremenili, zato je bilo nujno sprejeti nov odlok. Razlog za to, da občina ni sprejela novega odloka že prej, je tudi v tem, da je država že leta 2013 sprejela Zakon o davku na nepremičnine, ki pa je bil zaradi napak pri množičnem vrednotenju nepremičnin na ustavnem sodišču razveljavljen. Ta zakon naj bi nadomestil občinske odloke o nadomestilu za upo-

rabo stavbnega zemljišča.

Poglejmo na kratko, kaj določa novi odlok.

Nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča se plačuje za stanovanjske in poslovne površine. Površina za stanovanjski namen se določi kot neto tlorisna površina vseh zaprtih prostorov stanovanja oz. stanovanjske hiše, za poslovni namen pa kot neto tlorisna površina vseh poslovnih prostorov. V površino za poslovni namen se štejejo tudi zunanje poslovne površine, ki se uporabljajo za opravljanje dejavnosti, kot so: zunanja parkirišča, zunanje manipulativne po-

vršine, delavnice na prostem, nepokrita skladišča, športna igrišča in druge površine v lasti gospodarskih subjektov, pravnih oseb in društev, če se uporabljajo za pridobitno dejavnost.

Odlok o nadomestilu našo občino deli na tri območja glede na lokalni pomen in dostopnost do javnih storitev in v skladu z Občinskim prostorskim načrtom. Tako v 1. območje spada naselje Videm, v 2. območje naselja Ponikve, Predstruge, Zdenska vas, Kompolje, Lipa in Pri Cerkvih, v 3. območje pa so uvrščena vsa druga naselja v občini. Realno je, da je nepremičnina v naselju Videm višje

ovrednotena kot podobna nepremičnina v naselju npr. Rapljevo, in s tem odlokom poskušamo upoštevati tudi ta dejavnik.

Merila za določitev višine nadomestila so lega in namen ter opremljenost oz. dostopnost stavbnega zemljišča s komunalnimi in drugimi objekti in napravami individualne in kolektivne rabe: vodo- vod, kanalizacija, električno omrežje, optično omrežje, dostop do asfaltne oz. makadamske ceste in javna razsvetljava.

Po namenu uporabe so stavbna zemljišča razdeljena v šest skupin, ki so različno točkovana, in sicer:

- A. Stanovanjski namen,
- B. Poslovni namen proizvodna dejavnost,
- C. Poslovni namen storitvena dejavnost,
- D. Poslovni namen kmetijska pridelava in predelava (registrirana),
- E. Poslovni namen splošna družbena raba,
- F. Poslovni namen površine za izkoriščanje rudnin.

Višina nadomestila se izračuna tako, da se sešteje število točk glede na območje, glede na namen in glede na opremljenost stavbnega zemljišča. Skupno število točk se pomnoži s številom kvadratnih metrov površine in vrednostjo točke.

Podatke o zavezancih in stavbnih zemljiščih pridobiva občinska uprava iz uradnih evidenc (register nepremičnin, register stavb in zemljiški kataster ter poslovni register), od upravnega organa za izdajo dovoljenj za posege v prostor, iz občinskih prostorskih načrtov, lastnih evidenc in na podlagi podatkov uporabnikov stavbnih zemljišč.

Vsak zavezanec za nadomestilo je dolžan občinski upravi sporočiti vse spremembe, ki bi kakor koli vplivale na odmero nadomestila v roku 30 dni po nastanku spremembe. Če zavezanec tega ne sporoči, lahko občinska uprava sama pridobi podatke iz ustreznih evidenc ali pozove zavezanca, da začne postopek za ureditev oziroma uskladitev podatkov. Do uskladitve podatkov se štejejo za pravilne tisti podatki, s katerimi razpolaga občina.

V odloku so navedene tudi oprostitve, ki jih določa zakon, in oprostitve na podlagi vloge zavezanca. Zavezanec lahko zaprosi za oprostitev plačila nadomesti-

Obvestilo iz Zdravstvene postaje Dobropolje

Spoštovane občanke in občani!

Delo je začela naša ambulanta na Vidmu.

Prvi mesec ali dva bo ambulanta obravnavala vse, ki boste zdravnika potrebovali za zdravljenje in nimate opredeljenega novega zdravnika za neodložljive zdravstvene storitve.

Za registracijo in druge odložljive storitve prosimo, da počakate, da se delo v ambulanti uteče. Prostora za vpis in opredelitev bo dovolj za vse, ne hitite, ambulanta bo ostala odprta za vse.

O vsem vas bomo sproti obveščali.

Ordinacijski čas ambulante:

ponedeljek popoldne,
torek dopoldne,
četrtek popoldne,
petek dopoldne.

V ordinacijskem času se za neodložljive zadeve lahko obrnete na ambulanto na Vidmu:

Telefonska št.: 01 780 72 20.

Prednost ima elektronska pošta, ki jo lahko pošljete kadar koli, v njej opredelite svoje zdravstvene težave in namen.

Elektronski naslov:

narocanje@zd-videm.si (za naročanje na pregled),

ambulanta@zd-videm.si (za druga vprašanja).

Odgovore boste prejeli v ordinacijskem času, povratni telefonski klic je predviden tudi za neodgovorjene telefonske klice.

V času epidemije covid-19 imamo posebne previdnostne ukrepe, veliko število zadev bomo uredili tudi na daljavo. Prosimo vas za sodelovanje.

Za obisk se obvezno naročite in se oglasite na dogovorjeni termin v ambulanti. Ko čakate na odgovor na elektronsko poslano sporočilo, lahko tudi pokličete v ordinacijskem času.

Izven ordinacijskega časa ambulante se lahko posvetujete z urgentno službo v Zdravstvenem domu Grosuplje ali v zelo nujnih primerih na številki 112 (huda nujna zdravstvena stanja).

Ladislav dr. Golouh, ZdravjeFit d.o.o.

la z vlogo, v kateri predloži:

- dokazilo centra za socialno delo, iz katerega je razvidna njegova socialna ogroženost;
- dokazila, da je kupil novo stanovanje kot posamezni del stavbe ali zgradil, dozidal ali nadzidal družinsko stanovanjsko hišo, če je v ceni stanovanja oz. družinske hiše, ali neposredno plačal komunalni prispevek; petletna oprostitvev začne teči z dnem prijave stalnega bivališča;
- dokazila v primerih elementarne ali druge nezgode, bolezni v družini, invalidnosti itd., če bi plačevanje nadomestila ogrozilo socialno varnost zavezanca in njegove družine; ta oprostitvev velja le eno leto.

Nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča je izvorni prihodek občine in v občinskem proračunu predstavlja pomemben delež prihodkov vsake občine, tako tudi Občine Dobropolje.

S sprejetjem novega odloka bo tudi občinska uprava začela sistematično urejanje podatkov za odmero nadomestila za vse zavezance. Na osnovi podatkov iz Registra nepremičnin in naše posodobljene baze bomo pripravili informativne izračune za vse zavezance. V informativnih izračunih bodo razvidni opremljenost posameznega stavbnega zemljišča, območje, namembnost in površina za odmero. Na obrazcu bo tudi prostor za vpis opomb oz. vaših podatkov in navodilo, kako podatke sporočiti na občino.

Občani običajno pozabimo sporočiti spremembe stanovanjskih oz. poslovnih površin, ko kaj novega oz. dodatnega zgradimo. Prav tako pozabimo sporočiti na občino, da smo registrirali novo poslovno dejavnost, da smo dozidali delavnico oz. poslovni prostor, da za normalno poslovanje potrebujemo tudi zunanjo poslovno površino, ki jo upo-

rabljamo za parkirišče, zunanje skladišče, manipulativni prostor, delavnico na prostem.

S sprejetjem novega odloka o nadomestilu za uporabo stavbnega zemljišča in ponovnim preverjanjem in posodabljanjem vseh podatkov bodo obračunani podatki realni oziroma takšni, kot so v resnici. Ko boste prejeli informativne izračune nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča, si vzemite čas in natančno preglejte, ali imate vpisane vse nepremičnine.

Ker je pomembno, da smo vsi občani enako obravnavani pri določeni stvari, bo občinski inšpektor po svoji dolžnosti preverjal stanovanjske in poslovne površine, ki kakor koli odstopajo od uradnih evidenc, zato je potrebno, da se uradne evidence uskladijo z dejanskim stanjem. ■

Delovni čas pomembnih služb, ustanov

Zaradi spreminjajočih se razmer tokrat ne objavljamo delovnih časov, ker se lahko dnevno spreminjajo. Objavljamo pa kontaktne telefonske številke in spletne strani, na katerih najdete informacije o delovnih časih.

ZDRAVNIŠKA OSKRBA

Ordinacijski čas ambulante:

ponedeljek popoldne,
torek dopoldne,
četrtek popoldne,
petek dopoldne.

Telefon: 01/780 72 20
Elektronska pošta:
narocanje@zd-videm.si
(za naročanje na pregled)
ambulant@zd-videm.si
(za ostala vprašanja)

ZDRAVNIŠKA OSKRBA KONEC TEDNA IN PONOČI – dežurna služba

Ob delavnikih ponoči (od 19.30 do 6.30), od sobote od 14.00 do ponedeljka do 6.30 in ob praznikih deluje skupna dežurna služba za območje občin Grosuplje, Ivančna Gorica in Dobropolje, organizirana na lokaciji ZD Ivančna Gorica.

Za vsa NUJNA stanja kličite na telefonsko številko 112 ali dežurnega zdravnika na 031 656 000.

ZOBNA ORDINACIJA VIDEM (dr. Miha Markelj)

Naročanje je možno na telefonskih številkah 01 780 78 66 in 031 478 290 ali na elektronski pošti: zobna.videm@gmail.com ali mmiha2@siol.net.

ŠOLSKA ZOBNA ORDINACIJA

Kontaktna telefonska številka: 01 780 72 10.

LEKARNA LJUBLJANA, VIDEM

www.lekarnaljubljana.si, kontaktna telefonska številka: 01 230 61 00.

FIZIOTERAPIJA KRAJNC

www.fizioterapija-krajnc.si, kontaktna telefonska številka: 041 386 311.

OBČINA DOBROPOLJE – URADNE URE

www.dobropolje.si, kontaktna telefonska številka: 01 786 70 10.

KLICNI CENTER PROSTOFER (080 10 10)

OD PONEDELJKA DO PETKA: 8.00–18.00.

KNJIŽNICA GROSUPLJE – VIDEM

www.gro-sik.si/Enote/Enota-Dobropolje, kontaktna telefonska številka: 01 786 71 40.

ŽUPNIJSKA KNJIŽNICA

V času epidemije je župnijska knjižnica zaprta. Če kdo nujno potrebuje gradivo, lahko pokliče na tel. 040 346 929 (Andreja Vreg).

ŽUPNIJSKI URAD VIDEM:

Kontaktna telefonska številka: 01 780 72 07.

POŠTA VIDEM

Kontaktna telefonska številka: 01 788 77 68.

KMETIJSKA ZADRUGA VIDEM

Kontaktna telefonska številka: 01 780 72 04.

POLICIJSKA PISARNA DOBROPOLJE (Videm 36)

www.policija.si, kontaktna telefonska številka: 01 780 72 31.

SKUPNA OBČINSKA UPRAVA 5G:

PODROČJE UREJANJA PROSTORA IN VARSTVA OKOLJA

Kontaktna telefonska številka: 01 788 87 59, e-naslov: jasmina.selan@grosuplje.si.

MEDOBČINSKI INŠPEKTORAT

Kontaktna telefonska številka: 01 788 87 50, e-naslov: inspektorat@grosuplje.si.

MEDOBČINSKO REDARSTVO

Kontaktna telefonska številka: 01 788 87 50, e-naslov: redarstvo@grosuplje.si.

Semena – svet v malem

Kdor hoče videti, mora gledati s srcem. Bistvo je očem nevidno. (Antoine de Saint-Exupery: Mali princ)

Medtem ko del predstavnikov današnje znanosti prodira v vesolje, se večina človeštva ubada na planetu Zemlja z vsakdanjimi življenjskimi izzivi. Včasih se mi zdi, da je vesoljska znanost »pobegnila« pred nerešenimi tegobami na našem planetu z željo, da si je mogoče ustvariti boljši novi svet drugje ali pa tudi doma od drugod. Vendar se vesolje skriva tudi v majhnih, danes še vedno nepojasnjenih, stvareh. Ena izmed njih so tudi semena.

Jožefa (Jožica) Fabjan

Prva semena rastlin so dobili naši predniki kot nabiralci hrane v naravi. Znano je, da so še danes divje rastline in njihova semena drugačni od kulturnih rastlin in njihovih semen. Pred osem, devet tisoč leti so naši davni predniki iz rastlin tistega časa ustvarili prve kulturne rastline. Najprej so kultivirali rastline, ki razvijejo tak plod – seme –, ki je lahko tudi prava hrana za človeka (razna žita, stročnice). Razvoj prvih kulturnih rastlin je trajal morda tisoč let. In šele s tem, da so se pojavile kulturne rastline, se je razvilo poljedelstvo, saj kulturne rastline rastejo samo na posebej pripravljenih negovanih tleh. Takrat je človek prenehal biti nomad in se je stalno naselil.

V današnjem času živimo ljudje čisto drugače. Veliko beremo časopise, gledamo televizijo, računalniška tehnika nam omogoča sprejemati razno razne podatke ... Kar izvemo, lahko vzamemo v zavest. Človekova zavest je globalna. Pred tisoč leti ni bilo mogoče uporabiti teh sredstev. Ne glede na to, da so ljudje malo vedeli drug za drugega, se je po celem svetu dogodilo ob istem času, da so iz divjih rastlin začeli rastline kultivirati in so ustvarili kulturne rastline. Tako so v današnjem Iranu kultivirali pšenico, ječmen, proso, vinsko trto, olive ob istem času kot na Kitajskem, ki je tisoč kilometrov oddaljena od Irana, kjer so kultivirali tudi ječmen, riž, vse citruse in jabolka, v Afriki proso, v Srednji in Južni Ameriki koruzo.

Tudi prva zelenjava, ki so jo kultivirali pred sedem tisoč leti, kot so jajčevci in leča, je bila na Kitajskem in v Afriki istočasno; v Ameriki so istočasno kultivirali fižol, paradižnik, papriko, krompir, na Kitajskem in v Indiji pa kumare in sojo. Krompir so dolgo pridelovali kot začimbo. Ena od temeljnih rastlin za našo prehrano je postal šele v 19. stoletju.

Veliko pozneje so kultivirali korenovke, kot so korenje, rdeča pesa, zelena.

Takrat je bil dosežen za rastline neverjeten razvoj. Kako so vse to ljudje zmogli, še do danes nimamo podatkov. Tudi divjih rastlin, iz katerih so razvili kulturne rastline, danes vseh še ne poznamo (pšenica, riž), ali iz divje koruze kljub današnjim modernim metodam žlahtnenja vsa znanost tega planeta ne zmore ponoviti nekaj podobnega. Vemo, da so bili v tem času ljudje nagonsko globoko povezani z naravnimi silami, ki so temelj življenja oz. ki so življenje samo. Ljudje te dobe so bili preprosti, imeli so svojo zavest in nagonsko modrost. Vedeli so, kako delati z rastlinami, da bi možnosti, ki v neki rastlini so, lahko razvili naprej. Nagonsko modrost še danes lahko opazujemo pri živalih. Npr.: če živali iščejo na paši svojo krmo (ne oziraje se, ali so divje ali domače), požro na travniku samo tisto, kar jim ustreza. Drugo pustijo. Ali: kadar so bolne ali se slabo počutijo, si poiščejo tiste rastline, ki jih za ozdravitev potrebujejo. Nam, ljudem, je od te nagonске modrosti ostalo zelo malo. Premalo živimo v energijah življenja, ne vzamemo si časa za opazovanje, ne znamo se poistovetiti z drugimi živimi bitji. Najmanj z rastlinami. Ne znamo poiskati ne pri živalih, rastlinah ne v okolju in v sebi možnosti, da razvijemo skrite potenciale naprej.

Divje rastline nosijo v sebi mnogo

splosnosti, ki jih kultiviranje še vedno uporabi. Zato je še kako treba imeti v zavesti, da divje rastline ohranjamo in proučujemo njihov pomen. Pestrost in raznolikost rastlinskega sveta, pa najsi bo divjih ali naravno kultiviranih, vnaša v življenje na planetu sposobnost preživetja. Rastline niso in ne smejo postati kot bioreaktor na solarni pogon!

In še namig za opravila v decembru

Če niso vrtna tla zamrznjena ali prekrita s snegom, opravimo še zadnja zunanja opravila na vrtu (kompostiranje, obrezovanje užitnih grmičkov, namestitvev ptičjih krmilnic, izdelava visoke grede ...). Več opravil je s semeni v notranjih prostorih (čiščenje, sortiranje, pakiranje, shranjevanje semen). Če še nimamo izdelanega setveno-saditvenega načrta, to storimo zdaj. Odločimo se tudi, katere rastline bomo osemnili v naslednjem letu. Viške letos pridelanih semen pripravimo za izmenjavo semen. Naredimo spisek semen, ki jih moramo dokupiti ali dobiti pri izmenjavi. Višek pridelanih semen lahko pripravimo tudi kot praznično darilo. V decembrskem času si nabavimo setvene koledarje za naslednje leto.

Lahko se odločimo, da semena za rastline obogatimo z naravnimi impulzi, ki so pomembni za razvoj rastlin v prihodnosti. Po biodinamični metodi namreč med 24. decembrom in 6. januarjem zakopljemo v zemljo semena svojih kulturnih rastlin. Ko še ni zmrzalo, izkopljemo na vrtu ali ob vrtu primerno odcedno jamo. Vanjo 24. decembra, na božični večer, položimo dobro zaprte kozarce ali lončene posode s semeni. Prekrijemo jih s slamo, listjem, senom ali deskami in zasujemo z zemljo. Semena bomo vzeli iz zemlje 6. januarja. Namen tega veličastnega obreda je, da v času svetih noči pomagamo rastlinam in zemlji povečati plodnost semen in oživiti zemljo. ■

Nasilje v družini

Med 25. novembrom 2020 in 10. decembrom 2020 potekajo mednarodni dnevi boja proti nasilju nad ženskami, ki se zaključijo z obeležitvijo mednarodnega dneva človekovih pravic.

Bojan Petek, komandir PP Grosuplje

Letos se srečujemo z epidemijo covid-19 in posledično ukrepi za njeno zaježitev, ki so močno posegli v naša življenja. Imajo velik vpliv na dinamiko družinskega življenja in na preizkušnjo postavljajo vse naše odnose.

Na policiji ugotavljamo, da nasilje v družini zavzema precejšen del našega delovanja. Policija letno obravnava okrog 80.000 različnih kaznivih dejanj, od tega kar več tisoč primerov nasilja v družinskem okolju, od na videz blagih oblik z manj opaznimi posledicami do tistih najhujših, kot so umori v družini.

Na policiji ugotavljamo, da nasilje v družini zavzema precejšen del našega delovanja.

Prijavo nasilja v družini lahko vložijo vsakdo – žrtev, priča, otrok, mladoletnik, nevladna organizacija, zasebne in državne ustanove. K prijavi so posebej zavezani vrtci, šole, zdravstvene organizacije (zdravniki, terapevti, psihiatri idr.), po uradni dolžnosti pa jo morajo vložiti uradne osebe. Vložiti jo je mogoče kadar koli, ne le tedaj, ko se žrtev odloči za razvezo.

Osebna prijava na policiji

Prijava se vložijo na najbližji policijski postaji, na kateri bodo policisti začeli obravnavo. Mogoče jo je vložiti tudi na državnem tožilstvu, ki prijavo največkrat odstopi policiji z zahtevo, da preveri navedbe v njej. Če se prijava vložijo na državnem tožilstvu, jo bo policija obravnavala šele, ko jo bo prejela od državnega tožilstva.

Ob vložitvi prijave ima lahko žrtev ob sebi tudi zaupno osebo (spremljevalec žrtve) kot oporo v postopkih z uradnimi ustanovami. O prijavi se sestavi uradni zapis, največkrat je to zapisnik o sprejemu ustne kazenske ovadbe. Če policija pri svojem delu sama zazna, da je bilo storjeno tako kaznivo dejanje, o tem sestavi samostojni uradni zapis (uradni zaznamek). Če dejanje naznani otrok, se sestavi enak zapis. Prijava se lahko vložijo tudi po pošti. Policisti bodo opravili dodaten pogovor s prijaviteljem.

Anonimna e-prijava

Ne glede na to, da je na spletnem portalu policije mogoče vložiti e-prijavo nasilja v družini, vam predlagamo, da se za e-prijavo odločite le izjemoma. Takih prijav ne moremo šteti za nujne, ampak le kot informacijo, na podlagi katere je pogosto onemogočeno učinkovito ukrepanje zaradi nesodelovanja udeleženih.

Več informacij in nasvetov boste našli na spletni strani:

<https://www.policija.si/svetujemo-ozavescamo/oosebnavarnost/nasilje-v-druzini>. ■

DELOVANJE OOOZ GROSUPLJE: Vse svoje člane in stranke obveščamo, da smo na OOOZ Grosuplje zaradi trenutnega epidemiološkega stanja in preventivnih ukrepov za preprečevanje širjenja covid-19 **do nadaljnega preložili vse dogodke in vse osebne obiske brez predhodnega dogovora. Vsa komunikacija poteka po elektronski pošti ooz.grosuplje@ozs.si in po telefonu 01 786 51 30.** Svojo pošto ali sporočilo nam lahko pošljete tudi po pošti ali ga osebno oddate v nabiralnik pred Domom obrtnikov.

Na OOOZ Grosuplje, skupaj z OZS, ves čas spremljamo aktualne razmere v gospodarstvu. Vse pomembne informacije ažurno objavljamo na spletni strani OZS, www.ozs.si, pod zavihkom **KORONAVIRUS**. Tam najdete številne odgovore na najpogostejša vprašanja podjetnikov in podjetnic, objavljena so navodila za opravljanje posameznih dejavnosti in sekcij, predstavljeni so aktualni ukrepi države ter druge koristne informacije, ki vam bodo pomagale pri poslovanju v teh težkih časih.

VLADA SPREJELA PREDLOG ZAKONA PKP 6 (v času pisanja prispevka predlog še ni bil potrjen v Državnem zboru RS). PKP 6 nekatere ukrepe iz petega paketa, ki so bili sprejeti še pred razglasitvijo ponovne epidemije covid-19, dopolnjuje, nekatere ukrepe iz prvega paketa ponovno aktivira (npr. subvencije podjetjem za čakanje zaposlenih na delo), nekatere ukrepe iz tretjega paketa pa podaljšuje (npr. podaljšanje subvencioniranega skrajšanega delovnega časa). Glavni cilj predloga zakona, ki sledi načelu varovanja zdravja in življenja ljudi ter zagotavljanja likvidnosti gospodarskim subjektom, je omiliti in odpraviti posledice in vpliv nalezljive bolezni covid-19 na področju gospodarstva, dela in delovnih razmerij, socialnega varstva ter zdravstvenega varstva. Predlog zakona med drugim prinaša subvencioniranje gospodarskih subjektov za čakanje zaposlenih na delo, podaljšanje moratorija na kredite, subvencioniranje skrajšanega delovnega časa, oprostitev plačila DDV od dobav in pridobitev zaščitne in medicinske opreme znotraj Evropske

unije, financiranje dodatkov za nevarnost in posebne obremenitve, delno nadomestitev fiksnih stroškov prizadetim gospodarskim subjektom, odlog plačila najemnine za najemnike poslovne stavbe ali poslovnega prostora, zagotavljanje zdravstvenih storitev in kapacitet itd. Predlog zakona bo imel pozitivne posledice na gospodarstvo, saj upravičencem omogoča omilitev posledic epidemije bolezni covid-19, prav tako se s predlogom zakona izboljšuje položaj širšega kroga upravičencev, med drugim tudi na področju socialnega varstva.

Na Obrtno-podjetniški zbornici Slovenije (OZS) po pregledu osnutka PKP 6 ugotavljamo, da ta ne rešuje v zadostni meri problemov obrtnikov in podjetnikov, ki so morali zapreti svojo dejavnost ali omejiti poslovanje. Vladi zato predlagamo, da PKP 6 ustrezno popravi in pomaga malemu gospodarstvu, ki je gonilna sila naše države. OZS predlaga, da se PKP 6 ustrezno popravi oziroma dopolni:

– **Nadomestilo plač naj se krije v celoti.** Predlagamo, da delodajalcem, ki so morali svojo dejavnost na podlagi odloka države zapreti, država povrne celotno nadomestilo plače delavca za čakanje na delo doma. Poleg tega naj se zviša znesek povrnjenega nadomestila plače delodajalcem iz bruto I na bruto II. Ukrep nadomestila plače delavcem v primeru višje sile in delne povrnitve nadomestila plače delavcem pa naj se podaljša do 30. junija 2021, ne zgolj do konca januarja 2021. Država naj delodajalcem povrne tudi celoten strošek nadomestila plače delavcem, ki delajo s skrajšanim delovnim časom. Prav tako se nam ne zdi smiselno, da bi morali delodajalci, ki ne bodo dosegli zadostnega upada prihodkov v letu 2020, vračati državno pomoč. Naš predlog je, da se ta sredstva namenijo za raziskave in razvoj ter nagrade zaposlenim. Institut višje sile za samozaposlene je prinesel PKP 5 in velja od 1. septembra dalje. Predlagamo, da se položaj samozaposlenih izenači s položajem delavcev in se jim povrne izgubljeni dohodek tudi za obdobje od 13. marca do 24. junija za šoloobvezne otroke in do 31. avgusta za vrtčevske otroke.

– **Kritje stroškov najemnin in odlog bančnih obveznosti.** Predlagamo pomoč (subvencijo) s strani države za plačilo poslovnih najemnin, kar je sicer bilo nakazano v preteklih PKP-jih. Upravičenci do pomoči naj bodo tudi najemniki nepremičnin v zasebni lasti, ne zgolj v lasti države ali občin. Ponovno pozivamo, da se v odlog plačila obveznosti vključi tudi obveznosti iz naslova leasing pogodb. Omejiti je treba tudi bančne stroške, povezane z odlogom obveznosti, saj ugotavljamo, da so nekatere banke nastale razmere izkoristile.

– **Kritje fiksnih stroškov.** Predlagamo drugačen način povračila fiksnih stroškov, kot ga predlaga vlada. Želimo, da država v celoti pokrije fiksne stroške podjetjem, ki so bila z odlokom zaprta. Prejem vseh državnih pomoči (temeljni dohodek, oprostitev plačila prispevkov, nadomestilo plače za čakanje na delo ipd.) je vezan na pogoj glede minimalnega upada prihodkov. Če obrtnik ali podjetnik tega pogoja ne bo dosegel, bo moral državno pomoč vrniti. Predlagamo, da se v PKP 6 uvede varovalka, in sicer da vračila izredne pomoči ni za tiste, ki jim je bilo z odlokom prepovedano ali omejeno opravljanje dejavnosti.

– **Plačilo davkov.** Velika večina podjetij se spoprijema z vprašanjem ohranitve podjetja in delovnih mest. Mnogi med njimi niso upravičeni do ukrepov pomoči zaradi pogoja, ki določa, da morajo biti na dan vloge poravnani vsi davki in prispevki. Zaradi upada prihodkov številni obrtniki in podjetniki svojih davčnih obveznosti ne morejo poravnati pravočasno. Zato predlagamo, da se pogoj datumsko omeji na način, da so do ukrepov pomoči upravičeni vsi, razen davčnih dolžnikov pred 13. marcem 2020.

– **Minimalna plača.** V OZS zagovarjamo dostojne plače za dostojno življenje. Zaradi trenutnih kriznih razmer pa predlagamo, da se minimalna plača zamrzne za vsaj še eno leto.

Pazite nase in ostanite zdravi.

*Janez Bajt, univ. dipl. oec.,
sekretar OOOZ Grosuplje*

Dan v podjetju – Gaj mizarstvo d.o.o.

Kljub temu da znamo biti Dobrepoljci precej skromni, imamo kaj pokazati. Kaj bi rekli, če bi slišali, da imamo v občini največjega proizvajalca lesenih ročajev za čopiče v Sloveniji? In vendar lahko v naslednjem prispevku rubrike Dan v podjetju to dejansko preberete. Tokrat sem se pogovarjal z direktorico podjetja Gaj mizarstvo, Tino Nahtigal.

Bojan Novak

Podjetje Gaj mizarstvo je družinsko podjetje, ki ga vodi že tretja generacija. Ustanovitelj podjetja je bil Stanislav Jakič, ki se je leta 1969 začel ukvarjati z lesno galanterijo. Izdeloval je lesene palčke za obešalnike in mesarske panje za rezanje in sekanje mesa. Leta 1976 je začel z izdelovanjem ročajev za čopiče. Ko se je leta 1984 upokojil, je obrt prevzel Stane Jakič, oče sedanje direktorice. Nadaljeval je z izdelavo mesarskih panjev in ročajev. V času osamosvojitve države se je povpraševanje po mesarskih panjih zmanjšalo. Proizvodnjo so specializirali v izdelavo ročajev za čopiče. V vseh štiridesetih letih je takratni direktor in lastnik proizvodnjo za ročaje za čopiče nadgrajeval. Iz začetne čisto ročne izdelave ročaja je danes proizvodnja avtomatizirana. Leta 2016, ko se je Stane Jakič upokojil, je vodenje podjetja prevzela hči Tina. Trenutno v podjetju zaposlujejo 21 ljudi.

Kako je videti dan v podjetju Gaj mizarstvo d.o.o.?

Z delom začnemo ob šestih zjutraj. Po ustaljenem ritmu se vsak odpravi na svoje delovno mesto. Zjutraj se vedno preveri delovanje peči in sušilnice za les, saj mora biti les pravilno posušen, da je tako pripravljen za nadaljnjo predelavo. Preveri se, če na kopirnih strojih vse poteka pravilno. V proizvodnji mora vse potekati tekoče in vsak opravlja svoje delo. Prav tako v podjetju v celoti vodimo vsa računovodska dela, sledimo novostim in zakonodaji. Tukaj pa dela nikoli ne zmanjka.

Ker smo družinsko podjetje, smo vsi vpeti v delo v želji po čim boljšem učinku dela. V vsakem trenutku moramo vedeti, kateri artikel sledi. Tako skozi celoten proces vnaprej pripravljamo in nastavljamo stroje, ko se en artikel zaključí, takoj nadaljujemo z drugim. Velikokrat se zgodi, da moramo določene

Pred delavnico

stvari pripraviti v popoldanskem času, da je zjutraj vse pripravljeno na nov delovni dan. Prav tako večino defektov poskušamo odpravljati sami, določene stvari pa nam pomagajo rešiti podjetniki iz naše občine. Veliko časa nam vzame tudi predelava ostankov, kar pomeni, da smo domači vpeti v delo od jutra do večera. Za večino podjetnikov je tako, da nikoli ne vemo, kdaj se naš delovni dan zaključí.

Kakšni izdelki nastajajo v podjetju?

Glavni izdelek v podjetju so ročaji za čopiče. To je polizdelek, ki ga nato v 95-% deležu izvozimo v tujino. Naš glavni trg za ročaje za čopiče sta Nemčija in Italija. Izdelujemo različne velikosti in oblike ročajev. Poleg ročajev za čopiče izdelujemo še mesarske panje in lesene površine, ki se uporabljajo za delovni pult.

Ostanke, ki ostanejo od proizvodnje ročajev, predelamo, tako da nimamo odpadkov. Nastala biomasa, ki nastane od odsesovanja, se porabi za ogrevanje proizvodnje in sušilnice. Ostanke se pre-

delajo v sekance za dimljenje mesnin, v lesne brikete za kurjavo in v oglje. Izdelava oglja je najbolj svež artikel. Oglje, ki ga izdelujemo, se kuha v posebni posodi za kuhanje oglja. Opravljena je bila tudi analiza, ki je pokazala izredno čistost oglja in je primerno za prehrano ljudi in

Ročaji za čopiče

Odrpno skladišče

živali. Naše oglje ne vsebuje katrana in benzena. Oglje, ki ga izdelujemo, se lahko uporabi za oglje za žar, ker nase veže toksine, pa se uporablja tudi kot dodatek h krmi živali.

Vsi naši izdelki so narejeni izključno iz bukovega lesa. Ves bukov les je toplotno obdelan v sušilnici za sušenje lesa, kjer doseže 8-odstotno vlažnost. Tako pripravljen les je stabilen za izdelavo izdelkov. V podjetju uporabljamo tudi les s FSC® certifikatom. To pomeni, da les izvira iz odgovorno upravljanjih gozdov.

Glavna tveganja, glavne priložnosti in izzivi za podjetje:

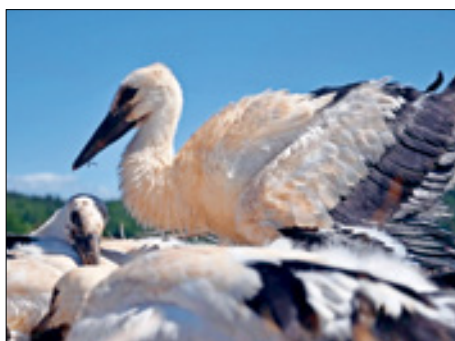
Največje tveganje v naši branži je požar. Zaradi izredno suhega materiala in odsesavanja, ki je prisotno na vseh korakih v proizvodnji, je visoka stopnja vnetljivosti. Za požarno varnost se skrbi že od vsega začetka. V proizvodnji smo dodatno vgradili še protipožarne senzorje, magnetne za zbiranje kovin, ki preprečijo trenje železa na mlinih, saj je železa v lesu zelo veliko. V lesu se najde marsikaj zanimivega še iz vojnih časov. Drugo veliko tveganje pa je povezano z nihanjem trga.

Največji izziv je zagotovo narediti visokokakovosten izdelek v hitrem času s čim manjšimi stroški. Stremimo k temu, da proizvodnjo ves čas posodabljam in s tem povečujemo učinkovitost. Pri tem moramo biti še posebej inovativni, saj se

taki stroji na trgu ne dobijo in je vse plod naše inovativnosti. Neprestano imamo v mislih, kje bi lahko še izboljšali proizvodni korak. Ravno to je tudi velika slabost naše branže, saj na teh strojih praktično ne moremo izdelovati drugih artiklov, če nimamo naročil.

Konkurenčna prednost podjetja:

Smo največji proizvajalci lesenih ročajev za čopiče v Sloveniji. Naši izdelki so narejeni zelo kakovostno. Hitro smo odzivni na potrebe svojih poslovnih partnerjev. Imamo tudi veliko skladišče za surovino, kjer se les naravno suši in stabilizira pred umetnim sušenjem v lastnih sušilnicah za les. Prednost je tudi to, da nimamo odpadkov, se pravi, da imamo praktično 100-odstotni izkoristek surovine. Ker smo ves čas prisotni v proizvodnji, zelo dobro nadzorujemo kakovost artiklov,

Na silosu na delavnici je bila letos že osma generacija štorkelej

tako da kljub zelo veliki avtomatizaciji praktično nimamo reklamacij, kar pa je v našem primeru izrednega pomena.

Mnenje o podjetništvu in obrtništvu v naši občini, državi in širše:

Včasih imamo občutek, da se na podjetnike gleda, kot da smo odveč. Državne institucije nam na vsakem koraku otežujejo delovanje. Zapletamo se v začarani krog birokracije in padamo še v večje finančno breme. Namesto da bi podjetnike spodbujali in jim omogočili lažje poslovanje, da bi lahko nudili čim več delovnih mest. Tudi v občini se razno-razni prispevki za podjetja nenehno povečujejo. Že sam komunalni prispevek za kanalizacijo je presegel enormen znesek. Želimo si, da bi nas sprejemali bolj enakovredno in nam olajšali kakšno stvar, namesto da jo otežujejo.

Pomen sodelovanja med podjetniki:

V podjetju se najprej obrnemo na domače podjetnike, saj se nam zdi sodelovanje izrednega pomena. V občini imamo izredne strokovnjake, ki razrešijo marsikatero zagato hitro in strokovno. Skupaj se učimo in nadgrajujemo znanje. S tem se ustvarjajo tudi prijateljski odnosi. V veselje nam je, da nas obkrožajo dobri ljudje, na katere se lahko zanesemo.

Podjetje ponuja priložnost za sodelovanje:

V našem podjetju lahko dijaki opravljajo vajeništvo in obvezno prakso. V poletnih mesecih pa nudimo možnost za opravljanje študentskega dela. ■

»Skrivnost uspeha v življenju ni v tem, da človek dela tisto, kar ljubi, temveč da ljubi tisto, kar dela.«

Winston Churchill

LETO BRATOV KRALJ

Pogled na Toneta Kralja kot ilustratorja – drugi del

Umetnika Toneta Kralja (1900–1975) leksikoni večinoma označujejo, da je bil: slikar, grafik in kipar, le Primorski slovenski biografski leksikon mu dodaja še oznaki: knjižni ilustrator, oblikovalec pohištva in drobne obrti. Njegovo delo večinoma obravnavajo v osnovnih oznakah. Nas pa tokrat zanima njegova povezava s knjigo, opremo in ilustracijami. V prejšnji številki ste lahko prebrali prvi del prispevka, zdaj ponujam v branje še drugega.

Drago Samec

Z letom 1933 je Tone kralj začel sodelovati v mladinskem glasilu Naš rod predvsem z ilustriranjem prispevkov pisatelja Franceta Bevka. Po vojni pa so ga povabili k šolskim glasilom Ciciban in Pionir. Posthumno so njegove ilustracije ponatisnili še v revijah Kecek in Misli, ki jo v avstralskem mestu Kew izdajajo slovenski frančiškani.

Od periodike je treba omeniti še opremo koledarjev Goriške matice (1930), kjer je upodobil tudi dobrepoljske mačkare s kasturji, po vojni pa opremo prvega Slovenskega izseljenskega koledarja (1954).

Že pred vojno se je spoznal s Kristino Brenkovo, ki je bila nato urednica pri založbi Mladinska knjiga. Iz tega sodelovanja je izšlo več publikacij, omenimo jih le nekaj. V letu 1947 so izdali povest Petelinje pero Venceslava Winklerja, ki govori o kmečkih uporih na Dolenjskem. Tu je fantazijsko upodobil grad Čušperk.

V letu 1950 je izšla igra Pavla Golie Sneguljčica, ki je bila ena najboljših in najlepših izdaj v tem času. Nagrado so podelili avtorju Golii, zato so Kralju na-

menili Levstikovo nagrado za v istem letu izšlo delo Pravljica o carjeviču Jeruslanu Igorja Šiliha. Poudarili so, da se ilustracije z jasno risbo ter težnjo po monumentalnosti lepo zlivajo z besedilom same pravljice.

V naslednjem letu pa je dal likovno podobo Prvi čitanki, ki so jo z manjšimi modifikacijami izdali še v letih 1952,

1953, 1956 in 1957. Tedanjim prvošolcem je njegova čitanka ostala v dobrem spominu.

V intervjuju je potožil, »da si je takrat pokvaril oči, saj je moral podobe naslikati v formatu, v kakršnem so bile natisnjene.«

Nasledek poznanstva z urednico Kristino Brenkovo pa sta tudi oprema in ilustracija pripovedi Martin Krpan Frana Levstika (1954).

Že pred drugo svetovno vojno si je želel slikati Krpana, med vojno (1942) je na les naslikal podobo Krpana, ki je odsekal glavo Brdavsu – Mussoliniju. Po vojni ga je Brenkova vprašala, kaj bi želel delati, pa ji je odločno odgovoril, da Krpana. »Ta mi je na kožo pisan,« ji je rekel.

A pri založbi ga niso takoj angažirali za ilustriranje Krpana, saj je bil kot ilustrator predviden Lojze Perko. Kralj se je vseeno lotil dela in nekaj akvarelov odnesel na založbo, pa jim je bil Kraljev Krpan všečnejši in sklenili so pogodbo. »To knjigo je imel Tone najraje; isto velja za lik Krpana kot slovenskega kmečkega orjaka. Tone je bil doma iz Zagorice v dobrepoljskem koncu in mu je bila ta tematika zelo pri srcu. Nasploh je delal zelo zavzeto; ko je risal Krpana, je vstajal ob pol šestih zjutraj, si zavrel mleko in vanj nadrobil toliko kruha, da je bilo gosto, kot bi natresel polno žgancev, potem pa je bil sposoben delati cel dan,« je povedala žena Mara.

Ob tem se nam porodi pomislek, zakaj je Tone toliko časa nosil v sebi idejo Krpana. V pripovedi je navedeno, da je »nesel Krpan po ozki gazi na svoji kobilici nekoliko stotov soli«. Je morda nanj vplivalo izročilo Dobrepoljcev, ki ga je

zapisal tudi Valvasor: »Vsi Dobrepoljci tvorijo sol; na Kranjskem jih imenujejo tovarniki soli, ki sol bodisi kupujejo v Cerknici ali pa morajo iti sami ponjo do morja; nato sol raznašajo po deželi na majhnih konjičkih za prodajo za gotovino ali v zamenjavo za žito. V tem primeru izročijo toliko soli, kot dobijo v zamenjavo dobrega žita. Če pa je žito slabo, je treba dati enainpolkrat toliko žita, kot je soli. In taki trgovci s soljo so zelo redko doma« (Slava, 1, 214).

Tone Kralj je napravil 32 akvarelov, za natis so jih izbrali 30; dodal je še nekaj vinjet in opremo naslovnice s Krpanovim »portretom«. Format izdaje pa je bil 24 × 29 cm, kar je pol risalnega lista, torej malo širše kot A4.

Levstikovo delo Martin Krpan je poslalo šolsko berilo, tako da njegovo vsebino in pomen poznamo iz osnovne šole. Predvsem ga poznamo v povezavi s Kraljevimi ilustracijami, saj je izšel že v več kot 15 izdajah in več kot 250.000 izvodih. Z njim so predstavili tudi slovensko literaturo v svetu. Urednica Brenkova je povedala: »Ko sem tehtala, kaj od slovenske mladinske književnosti bi bilo vredno prevesti, sem se odločila za Levstikovega Martina Krpana. Krpana je prevedla Fanny Copeland, ki je kot Škotinja, udomačena v Sloveniji, z užitkom prevedla Levstikovo povest v malo arhaičen, s škotskimi izrazi obarvan jezik.« S Kraljevimi ilustracijami je doslej Krpan izšel v angleškem, hrvaškem, italijanskem, madžarskem, makedonskem, nemškem, ruskem, slovaškem, španskem jeziku in v esperantu.

Prevedli so ga Japonci, po japonski

izdaji pa še Kitajci. Naša slikanica je ob kozmopolitskem jeziku ilustracije torej spregovorila še v drugih jezikih. Kraljeve ilustracije so že s prvo objavo postale nepogrešljiv del klasične slovenske literature. Martin Krpan ostaja Kraljeva najbolj prepoznavna knjižna ilustracija in je gotovo vrhunec tovrstnega njegovega umetniškega ustvarjanja – ob Sneguljčici.

Po vojni je Kralj še posebej rad ilustriral za mladino, s čimer je lahko izživel svoj smisel za magičnost, arhaičnost, izrazito pripovednost in ne nazadnje prisrčno otroško naivnost prav v pravljicah. V istem letu kot Krpan sta izšli kar dve lični izdaji slovenske ljudske pesmi Pod goró, pod to góro zeleno, a z različnimi platnicami, skromnejša pa ima na hrbtni strani narisano žitno vitico. V tem sklopu velja omeniti še ilustracije Bevkovega Petra Klepca in njegove podobe v Slovaških pravljicah ter Živi vodi in drugih bolgarskih pravljicah. Prav lepa publikacija so Bevkovi Pastirci pri kresu in plesu (1959, 1974). To delo je sicer v letu 1920 ilustriral že France Kralj, a v povsem drugačnih pogojih.

V dneh pred smrtjo so z njegovimi ilustracijami izšle še spominske črtice Moja Tolminska (1975) primorskega duhovnika in znanca Jožka Kraglja.

Posthumno so izšle še njegove ilustracije pri izdaji Puškinove Pravljice o carju Saltanu (1986). Župančičev prevod je namreč spodbudil slikarja Toneta Kralja, da jo je leta 1955 upodobil za lutkovni oder, vendar je tedaj niso mogli izvesti, četudi je znani lutkarski mojster Jože Pengov Kralju naročil sceno in upodobitev lutk za predstavo. Šele v gledališki sezoni 1984/1985 se je ljubljanskemu Lutkovnemu gledališču posrečilo delo postaviti na oder, kot sta si ga zamislila Kralj in Pengov. Da bi ohranili Kraljevo upodobitev Pravljice o carju Saltanu, je Mladinska knjiga s sodelovanjem Lutkovnega gledališča izdala slikanico z desetimi dvostranskimi ilustracijami, ki v enakomer-

nih presledkih prekinjajo besedilo.

Tu ni mesto, da bi navajali vse publikacije, kjer je sodeloval, veljalo pa bi omeniti še vsaj opremo pri mariborskih Obzorjih izšlega zgodovinskega romana Potop poljskega avtorja Henryka Sienkiewicza (1956). V knjigah so natisnili, da je izdajo opremil Maksim Gaspari, pri delu naklade je ta podatek popravljen in prelepljen z informacijo: Opremil Tone Kralj. Pri delu naklade sta na platnici risbi dveh parov; pri drugem delu naklade pa je na ovitku prikazana tematika iz romana, to je spopad Tatarov (pod poljskim vodstvom) in pešcev, torej vpad tatarske konjenice v švedsko infanterijo, ki je na predelu hrbtna knjige prekinjena s poljem naslova romana. Desno spodaj je stično dodan podpis ToneKralj.

Vsaka knjiga ima svojo zgodbo in ob Kralju bi o knjigah bilo mogoče še govoriti.

Naj zaključimo s temo, ki se knjige posredno dotika. Toneta Kralja poznamo tudi kot avtorja ekslibrisov, od katerih sta bolj znana dva. Enega s svojim značilnim stilom in izborom podob je namenil Franu S. Finžgarju, drugega v velikosti 12,5 ×

4 cm pa urednici Kristini Brenkovi, ki je povedala: »Bilo je nepozabno srečanje, ko mi je molče prinesel darilo, ekslibris z mojim v ploščico vrezanim imenom. Še zmeraj hranim kakšnih petdeset ekslibrisov, odtisnjenih na skrbno izbran papir. Zelo me je razveselil, saj nisem pričakovala tako dragocenega darila.«

Dr. Pavlovec pa je dodal opis ekslibrisa: »Na njem je simbolično prikazana mladinska pisateljica. Otroci – dekleta in fantje – vlečejo vsak na svojo stran, vmes je knjiga. Tone Kralj je bil izredno natančen, saj je na dekliški strani naredil štiri deklice, na fantovski pa samo tri, tako da je moči nekako izenačil.« Zanimiv je njegov izvorni podpis: v levem kotu nad inicialko T je upodobil krono, s čimer se je izvorno in duhovito označil.

Za Pravljico o carjeviču Jeruslanu Igorja Šiliha je Tone Kralj prejel Levstikovo nagrado (1950), leta 1972 pa Prešernovo nagrado za življenjsko delo na področju likovne umetnosti.

Umetnik Tone Kralj ni bil zgovoren v besedi, so pa ideje v njem vrele iz bogastva besede in se nato upodobile v sporočilnih stvaritvah. Dobro je poznal Sveto pismo, iz katerega je zajemal motive za ves protifašistični upor, ki ga je upodabljal na primorskih freskah, katerih sporočila izhajajo tudi iz položaja primorskih duhovnikov. Dileme o upor proti fašizmu ni bilo ne pri njih ne pri Tonetu Kralju. Pri povojnih ilustratorskih prispevkih, pri mladinskih knjigah, Prvi čitanki in v periodiki, npr. Cicibanu, pa zaznamo pravljico občutje v tematiki

in figuralnih tipizacijah, ki nakazuje toliko »reminiscence na mladostne sanje in lastno otroštvo, predvsem pa se nam njegova dela po končani mladosti in izzveneli zreli dobi dozdevajo kot ustaljen izraz umirjenega, z realnostjo sprijaznjene in v nekakšno stilizirano idealnost odmaknjene kmečkega človeka, zagledanega v otroštvo, spomine na zemljo in v cerkev«. Njegovo izhajanje iz duha dolenskega človeka in njegove narave, iz stisk in upov, je gotovo vodilo k temu, da je še danes eden bolj prepoznavnih slovenskih umetnikov. Nam preostaja, da gojimo njegov spomin z branjem knjig z njegovimi opremami in z obiskovanjem razstav in cerkva, v katerih sta nam tudi njegovi globoki vernost in upornost zapustili trajne umetnine. ■

Tatjana Kralj – hči edinka Toneta in Mare Kralj

Tatjana Kralj, poročena Vremšak (Samo Vremšak, skladatelj, zborovodja, dirigent, pevec, redni prof. na Akademiji za glasbo), se je rodila 19. septembra 1932 v Ljubljani na Gerbičevi 11. Starša sta pričakovala, da bo šla po poti likovnega ustvarjanja, a je stopila več kot uspešno na glasbeno pot dedka, mednarodno znanega violinista Karla Jeraja (1874–1951), in tet, violinistke Vide (1902–2002) in čelistke Karole Oli (1911–2000). Bili sta sestri Tatjanine matere Mare Jeraj, poročene Kralj (1909–2010).

Edi Zgonc, TD Dobropolje

Karel Jeraj je bil leta 1900 kot prvi Slovenec izbran za člana orkestra dunajske Dvorne opere in filharmonije. Postal je redni član in koncertni mojster za violino v dvorni operi pod vodstvom Gustava Mahlerja. Prav Karel Jeraj, Tatjanin dedek, je prvi zaznal njen pevski talent, z njo vadil ob klavirju, skupaj sta prepevala v dnevni sobi. Dan pred smrtjo ji je prinesel partiture za Tosco in ji napovedal pevsko kariero. Med drugim ji je povedal, da je pridna, skromna in samozavestna. Na srce ji je položil, da naj v glasbo vstopa z velikim spoštovanjem, naj ji bo merodajno tisto, kar je v globini. Umetnost je prodiranje v globino. Je kot lestev: ležeš po njej navzgor, misliš, da si že vse odkril, a ko pogledaš navzdol, se zazreš v neodkrita globine. Umetnost je večno iskanje. Navedeni napotki violinista Karla Jeraja so Tatjano spremljali in opogumljali na vsakem koraku pri njeni uspešni pevski karieri in kasneje do konca življenja.

Leta 1959 je Tatjana (tudi Tanja) di-

plomirala na srednji glasbeni šoli, nato je nadaljevala študij petja v tujini pri znanih profesorjih glasbe in leta 1964 debitirala v sarajevskem opernem gledališču kot Violetta v Verdijevi Traviati. S poglobljenim nadaljnjim izobraževanjem se je izoblikovala v odlično koloraturno sopranistko in se zaposlila v operni hiši v St. Gallnu v Švici in kasneje v Wuppertallu v Nemčiji. Veliko je gostovala na odrih v najbolj znanih evropskih opernih hišah. Imela je veliko ponudb in povabil. Ob-

činstvo jo je sprejemalo z navdušenjem, imeli so jo zelo radi zaradi njene čustvenosti, izžarevanja na odru, iskrenosti in čudovitega glasu. Zmogla je premagovati nadčloveške napore ob nastopih, vajah, potovanjih na gostovanja in skrbi za odraščajoči hčerki, dvojčici Ireno in Vando, ki sta živeli z njo.

Vsekakor je treba omeniti nekaj velikih vlog, ki jih je Tatjana izvajala:

- Leonora v Fideliju,
- Giulietta v Hoffmannovih pripovedkah,
- grofica v Figarovi svatbi,
- Elza v Lohengrinu,
- Čo-čo-san v Madami Butterfly,
- Marina v Štirih grobijanih,
- Diana v Orfeju v podzemlju,
- Leonora v Trubadurju,
- Santuzza v Cavalerii rusticani,
- Tiordiligi v Così fan tutte,
- Liza v Pikovi dami,
- Marta v Nižavi ...

Leta 1972 je Tatjana dobila izjemno ponudbo za delo v operni hiši v Kielu, a se je na vrhuncu pevске kariere zaradi

Pietro Mascagni. Cavalleria rusticana.
Tatjana Kralj sopran.

svojega ljubega in obolelega očka Toneta vrnila v Ljubljano in se zaposlila v operni hiši kot dramska sopranistka. Ni ji bilo lahko. Bila je v deprivilegiranim položaju glede dodeljevanja pevskih vlog, v odnosu z dirigentom in podobno. V njej so pevke videle veliko konkurenco.

Čeprav je sodila v vrh najboljših, ni dobivala pravih vlog. Splet navedenih okoliščin jo je pripeljal do tega, da se je 1988 predčasno upokojila. Tako je odšla s prizorišča slovenskega opernega petja ena redkih vrhunskih opernih pevk.

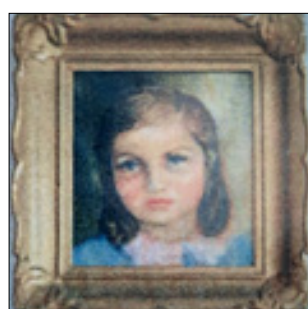
Ohranimo Tatjano v lepem spominu in s ponosom, da je po genih Toneta Kralja tudi naša.

Oče Tone, njen ljubljani očka, ji je ogromno pomenil tako v času njegovega življenja kot tudi po njegovi smrti. Bil je prvi, ki se je vedno za njo potegnil in ji nudil zaščito. Kot otroka jo je večkrat vzel na naporna peš potovanja v Posočje in na Primorsko. Večkrat jo je portretiral.

Hude duševne preizkušnje je doživela 9. septembra 1975, ko jo je njen očka za vselej zapustil. Izgubila je največjega prijatelja, zaščitnika, ljubečega očka. Odločna, brezkompromisna, resnica in poštenost sta ji bili svetinji, je vzela življenje v svoje roke. S sramotno nizko pokojnino (400 €) se je krčevito borila skozi

Tone Kralj: Hčerka Tatjana, 1936

Mara Kralj: Hčerka Tatjana, 1936

življenje, hkrati pa z vso intenzivnostjo ohranjala in oživljala spomin likovnega umetnika Toneta Kralja in skladatelja, dirigenta, pianista, pedagoga, muzikologa Lucijana Marija Škerjanca (1900–1973). Njima v čast in ponos je ustanovila Fundacijo Toneta Kralja (1998) in Fundacijo Lucijana Marija Škerjanca (poročen z Marino sestro Karolo Oli).

Levji delež opravil v obeh fundacijah je bil v rokah Tatjane in do leta 2006 hčerke Irene Baar. Bila je neumorna zapisovalka vseh mogočih spominov o očku Tonetu, Lucijanu, Ireni, Karlu Jeraju in drugih. V njeni delovni sobi je bilo polno fasciklov z natančno zapisano dokumentacijo o zgoraj navedenih umetnikih. Pravo bogastvo nešteti podatkov za raziskovalce.

Leta 1998 sem bil povabljen k izoblikovanju Fundacije Toneta Kralja kot ustanovni član in sem še danes prisoten. V vseh teh letih sem marsikaj novega izvedel od Tatjane, Irene in članov fundacije ter se tako dokopal do vedenja o življenju in delu umetnika Toneta in drugih. Iz prve roke sem spoznal mnoge zgodbe, ki niso bile še nikoli in nikjer objavljene, na osnovi katerih sem si ustvaril celovito predstavo Toneta kot človeka in zares veličine med umetniki.

Kasneje se je Fundaciji Toneta Kralja priključil še Stane Škulj iz Zagorice, kar me je zelo razveselilo. Obnavljale so se mnoge slikarije po raznih cerkvah in drugo leto bomo izpeljali izlet na Prem, kjer si bomo lahko ogledali obnovljene stenske poslikave v cerkvi sv. Helene. To je bila Tatjanina vroča želja in prva

cerkev, ki jo je Tone poslikal na Primorskem v najbolj čistem ekspresionističnem stilu.

Najtežji problem fundacije je zbiranje denarja za obnovo poslikav. Kaj vse je počejala Tatjana, da bi prišla do potrebnih sredstev: pisala množico prošenj na ministrstva, podjetnikom, prijateljem. Odziva tako rekoč skoraj ni bilo. Velikokrat je iz svojih skromnih sredstev pokrivala stroške tekočega poslovanja. Človek težko verjame, če ne vidi, kako je podcenjena kultura. Hčerka Irena Baar, operna pevka s svetlim sopranskim glasom, ki ga je tehnično povsem obvladovala, je želela materi in fundaciji pomagati s koncerti opernih pevcev, svojih prijateljev. Pomnim dva koncerta, ki sta vsak zase doprinesla manj kot 300 € prostovoljnih prispevkov. Človek nima besed. A Tatjana nikoli ni odnehala. Brez njene vztrajnosti bi propadle že mnoge Tone-tove poslikave. Tatjano zelo pogrešamo.

V TD Dobropolje smo vpeljali poseben nevsiljiv odprt način komunikacije med Tatjano in Dobropoljem. Dobivali smo se večkrat letno in odprto s pogovorom spoznavali zgodbo o Tatjani, Tonetu, Mari, dvojčicah, Karlu Jeraju, Vidi Jeraj in drugih. Na ta način smo se naučili veli-

ko, dosedanja znanja obogatili z novimi spoznanji, ki jih ne moreš najti v dosednji literaturi o Tonetu Kralju. Spoznali smo, da je še večji umetnik, kot smo to do sedaj mislili.

Polna energije in ponosa, da je Kraljeva, je zmoгла razpredati misli o vsem. Težko si prišel do besede. Kot vinjeta so v njenem pripovedovanju izstopale besede in misli, ki jih je tik pred smrtjo Tatjana na srce položil violinist Karel Jeraj.

de in misli, ki jih je tik pred smrtjo Tatjana na srce položil violinist Karel Jeraj.

Kljub temu da je kar trikrat obolela za rakom, se ni niti za hip ustavila. Še bolj se je borila za preživetje in uresničevala vse druge, skrbno zastavljene cilje. V glavnem ji je uspelo z močno voljo priti do cilja.

Ni prenašala neresnice, krivice, neiz-

polnjenih obljub in žalitev svojega očka. To so bile njene svetinje.

Fundacijo Toneta Kralja je prevzela Tatjanina hči Vanda Vremšak Richter. Upamo in pričakujemo, da na trdnih temeljih, ki jih je vzdala Tatjana, gradimo korajžno naprej.

Treba je začutiti glas srca in mu slediti! ■

Spomenika Francetu in Tonetu Kralj

Stane Škulj

Bliža se občinski praznik, ob katerem smo želeli v znak hvaležnosti in v spomin na naša rojaka, Franceta in Tonea Kralja, odkriti in blagosloviti njuna

spomenika. Spomenika, ki ju je izdelal akademski kipar Mirko Bratuša, sta v njegovem ateljeju pripravljena in čakata na postavitvev.

Na trgu ob Jakličevem domu na Vidmu se že pripravlja podstavek, ki bo

nosil dva odlično izdelana spomenika. Mogoče je že prav, da počakamo s postavitvijo in da mine trenutna »kuga«, ki nas omejuje pri množičnem združevanju. Upamo, da vas kmalu povabimo na odprtje. ■

Kipar Mirko Bratuša v ateljeju.

Na sliki (z leve): Kipar Mirko Bratuša, pobudnik za postavitvev spomenikov, Stane Škulj in župan Igor Ahačevič.

Tonetove »jaselce«

V obeležitev Kraljevega leta in občinskega praznika bodo v decembru pred pisarno Turističnega društva Dobropolje ob robu trga sredi Vidma postavljene Tonetove »jaselce«. Navdih zanje je litografija Toneta Kralja z naslovom Rojstvo, ki jo je ustvaril pred 90 leti in ima zanimivo zgodbo.

Andreja Vreg

Tone Kralj je veliko svoje ustvarjalne energije posvetil cerkveni umetnosti, kjer je na slikarski način ljudem približal svetopisemsko vsebino in jih, zlasti na Primorskem, tudi nacionalno ozaveščal, saj se marsikje verski motivi prepletajo z nacionalnimi simboli. Poslikal je več kot 40 primorskih cerkva na slovenskem etničnem ozemlju, ki je z mirovno pogodbo v Rapallu novembra 1920 pripadlo Italiji

(kar je Tone Kralj leta 1943 upodobil na znameniti sliki Rapallo).

Prva cerkev, ki jo je Tone Kralj poslikal na Primorskem, je župnijska cerkev sv. Helene na Premu (1921). Kasneje je med mnogimi poslikavami cerkva v Julijski krajini poslikal tudi župnijsko cerkev Presvete trojice na Katinari nad Trstom (1931), kjer je bil župnijski upravitelj Hubert Leiler, doma iz Ribnice. Čeprav je bil Leiler v župniji na Katinari le kratek čas (od oktobra 1925 do februarja 1932, ko

se je moral umakniti pred fašisti), je zapustil neizbrisne sledove zlasti s prenovo cerkvene notranjščine, ki jo je poslikal Tone Kralj.

Med osnutki za poslikavo cerkve na Katinari pri Trstu je leta 1930 Tone Kralj ustvaril triptih litografij (ali kamnotiskov, odtisov risb s kamnite plošče na papir): Rojstvo (imenovana tudi Rojstvo Kristusovo), Dobrotnik (Kristus, ki ozdravlja bolnike) in Vstajenje (Vstajenje Kristusovo). Skupaj z drugimi načrti za poslikavo

**TURISTIČNO DRUŠTVO
DOBROPOLJE**
IZZIVI SEDANJOSTI ZA PRIHODNOST

cerkve jih je dostavil v pregled tržaški škofiji. Med slikami, ki jih na škofiji niso odobrili, so bile tudi omenjene litografije. Tone Kralj je 1931 poslikal cerkev na Katinari, kjer je upodobil Sveto trojico, štiri evangeliste in križev pot.

Slovenski pravnik, prevajalec in umetnostni kritik dr. Karel Dobida je v Mladiki (1930, str. 151) ob sliki *Rojstvo* zapisal: »Znan prizor: v betlehemske hlevcu, komaj naznačenem z nizkim lesenim stropom, z nerodnimi vrati in z jasli v ozadju, je Sveta družina sama. Na tleh, s prtom pregrnjenih, leži Jezušček, ob njem vdano kleči Marija in ga ljubeče opazuje. Na dolgo romarsko palico oprt stoji za njo sveti rednik in skrbno gleda Dete in Mater. Vrč na tleh in popotna cula — to je vse. Dovolj je, da pove, da so to popotni, revni ljudje, ki se jim je v tem revnem hlevcu rodilo dete, ki bo odrešilo svet. Nič drugega ni umetnik dodal, ne pastirjev ne živali: da bi bile te glavne osebe tem bolj os in središče prizora, da bi se v njih in iz njih gledalec navzel nežnega čustvenega vonja, ki veje iz podobe.« V nadaljevanju umetnostni kritik ocenjuje, da spada *Rojstvo* skupaj z litografijo *Vstajenje* med najboljša Kraljeva nabozna dela.

Litografiji *Rojstvo* in *Dobrotnik* je leta 1930 Tone Kralj razstavljal na več mednarodnih razstavah. Skupaj z ženo Maro sta svoja dela razstavljala na Mednarodni razstavi cerkvene umetnosti v Antwerpnu, kjer so ju opazili številni kritiki, ki pa so zlasti občudovali Tonetovo sliko Kamenjanje sv. Štefana. O delih Toneta Kralja, ki je na razstavi dobil laskava priznanja, so poročali časopisi v več evropskih državah.

Leta 1930 je litografijo *Rojstvo* Tone Kralj razstavljal na jugoslovanski umetnostni razstavi v Londonu. Razstava je bila v galeriji Tate, delu Nacionalne galerije, kjer je bila nekaj mesecev prej italijanska razstava. Na razstavi so bila predstavljena dela znamenitejših jugoslovanskih slikarjev, kiparjev in grafikov. V žiriji, ki je v Zagrebu dokončno izbrala umetniška dela za razstavo, sta bila iz Slovenije Matej Sternen in Tone Kralj. Razstava je kasneje potovala iz Londona še v nekatera mesta v Angliji in na Škotskem.

Leta 1926 je generalni tajnik in član žirije Vittorio Pica povabil brata Kralj v Benetke na mednarodni bienale, kamor se je Tone uvrstil tudi čez dve leti in za svoje umetniško delo prejel nagrado.

Tone Kralj: *Rojstvo*, 1930, litografija 46,7 × 46,9 cm

Leta 1930 je na 17. beneški bienale poslal dve litografiji, *Rojstvo* in *Dobrotnik*. V Benetkah – tja je prispelo 1707 umetnin, uvrstilo pa se jih je le 305 – so litografiji sprejeli soglasno, brez žiriranja. Po trikratni zaporedni uvrstitvi si je Tone Kralj pridobil pravico brez žiriranja udeležiti se tudi naslednjega bienala, a je takrat fašizem tujcem že preprečil razstavljanje v osrednjem paviljonu, Jugoslovani pa ga v svoj paviljon niso uvrstili.

Tone Kralj si je prizadeval popularizirati umetnost in jo približati ljudem. Želel je, da bi številne domove namesto »šunda« krasila domača, izvirna umetniška dela. Umetnine domačih umetnikov bi si v svojih domovih lahko privoščili ne le zbiralci umetnin, ampak tudi drugi ljubitelji umetnosti. Tako je Nova založba v Ljubljani leta 1930 natisnila triptih litografij Toneta Kralja – *Rojstvo*, *Dobrotnik* in *Vstajenje* –, ki jih je založba prodajala po takrat zelo nizki ceni 100 din. Četrto litografijo z naslovom *Delo*, ki jo je Tone Kralj prav tako ustvaril leta 1930, je dal razposlati članom Umetniške matice.

Litografija *Rojstvo*, ki gotovo krasi tudi kakšno domovanje v Kraljevem rodnem Dobropolju, bo po 90 letih popotovanja po svetu in domačih krajih predstavljena na Vidmu. Seveda ne v originalu, temveč v prilagojeni »priredbi« na trgu sredi Vidma, pa vendar v poklon in spomin našemu velikemu umetniku. V številnih domovih pa bomo spomin na to imenitno grafiko obudili s prazničnimi voščilnicami, ki jih po umetnikovem zgledu Turistično društvo Dobropolje letos prodaja po simbolični ceni 1 € za tri vizitke s kuvertami. ■

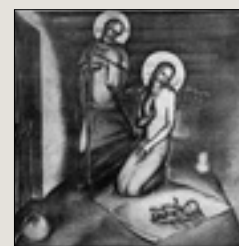
TD Dobropolje ob prazničnem letu bratov Kralj nudi vizitke z motivom litografije

Toneta Kralja *Rojstvo*

za simbolično ceno

1 € za 3 vizitke s kuvertami.

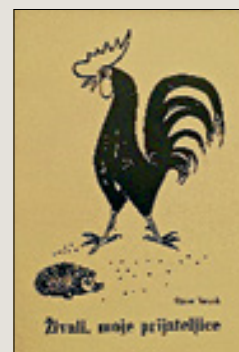
Vizitke lahko do konca leta 2020 naročite na e-naslovu td.dobropolje@gmail.com ali po tel.: 041 962 823. Brezstični prevzem in gotovinsko plačilo v TIC-u na Vidmu vsako soboto od 9. do 11. ure ali po dogovoru.

TD Dobropolje je ponatisnilo knjigo našega rojaka Staneta Novaka **Živali, moje prijateljice**. V knjigi Novak opisuje svoje mladostniške dogodivščine z živalmi v rodnem Dobropolju. Knjiga je lepo darilo za otroke in odrasle.

Predpraznična cena: 5 €

Knjigo lahko do konca leta 2020 naročite na e-naslovu td.dobropolje@gmail.com ali po tel.: 041 962 823. Brezstični prevzem in gotovinsko plačilo v TIC-u na Vidmu vsako soboto od 9. do 11. ure ali po dogovoru.

Alma Maximiliana Karlin – državljanka sveta v našem bralnem klubu

Bralni klub v knjižnici Dobropolje je v septembru začel 8. sezono s knjigo Alme M. Karlin *Moj kitajski ženin*. Kot običajno namen srečanja ni bil samo prebrati še eno knjigo, ampak tokrat tudi spoznati neverjetno žensko in svetovno popotnico izrednega duha in razgledanosti.

Zora Korošec Koruza

Rodila se je l. 1989 v Celju v meščanski družini. Mama, nemška učiteljica blizu petdesetih, odpisana za materinstvo, otroku, rojenemu s telesno hibo, ni znala in ni zmogla dati ljubezni. Vzgoja nežne, krhke deklice se je osredotočila na malo-meščanski »to se ne spodobi«. Oče Jakob, major avstro-ogrske vojske, star 60 let, je deklico imel resnično rad, sprejela je njegovo vojaško vzgojo in disciplino. Vodil jo je v naravo, spodbujal k raziskovanju in branju, bil je njen veliki prijatelj, ki pa je žal umrl, ko je bilo Almi komaj osem let. Mati se je vrgla v zdravljenje in popravljanje njenega telesa in duše. Kot se je za deklico meščanske družine spodobilo, je hodila v nemško šolo, zelo kmalu se je naučila tudi angleščine. Kasneje je znala več tujih jezikov, kamor koli je potovala, se je poskusila tudi v jeziku domačinov. Kar ji je narava vzela pri telesu, ji je dvojno vrnila pri duši in umu. Že pri desetih letih je brala knjige za odrasle, imela je neverjetno sposobnost opazovanja ljudi in narave. Zelo dobro je risala, nikoli ni imela fotoaparata, njene slike in opisi so povedali več. Vendar je bila ranjena, zgodaj zreła dušica, in kot tako jo moramo razumeti v njenih posebnostih. Ljudje vse preveč radi obsojamo drugačnost, pri Almi Karlin se lahko učimo.

Stara 18 let si je izprosila pot v London, kjer je z izpitom iz osmih tujih jezikov na šoli za tajnice začela prevajalsko službo. Vsrkalo jo je življenje med poliglotti, svetovljani in teozofi. V skromnem življenju se je znašla tudi tako, da je študente iz Azije učila v zameno za ure kitajščine. Pisala je slovar iz desetih jezikov, tudi slovenščine. Izšel je njen prvi roman (*Moj mali Kitajec*), ki je delno avtobiografski, njena zaroka s kitajskim prijateljem se je končala neuspešno po obisku matere. »Kitajec v Celju, to je vendar nezaslišano!« Kot Avstrijka je med prvo svetovno vojno v Londonu postala nezaželena, zbežala je v Skandinavijo.

Čeprav je živela skromno ob kruhu in

čaju, so bila to njena mirna leta, navdušena je bila nad naravo, ljudmi, ki so bili globoko razmišljajoči, skromni in varčni. Odkrila je svoje življenjsko poslanstvo, da bo pisateljica. Vendar je hudo zbolela in se vrnila v Celje. Imela je šolo za učenje tujih jezikov, delala 11 ur na dan in načrtovala pot po svetu. Želela je razumeti in doživeti svet(ove) kot umetnica, raziskovalka in ženska. Predvsem to zadnje nam da misliti o tem, kam smo prišle ženske po več kot 100 letih. Se bojim, da ne daleč.

Svoje potovanje je l. 1920 začela v Peruju, zanimali sta jo zgodovina Inkov, skrivnostni svet, že videti, z usodo določen (zbirka novel *Smrtonosni trn*), in stara kečujščina, dvorni jezik Inkov. Znašla se je v prepadu manjvrednosti ženske, tujke, bila oropana in ponižana (neobjavljen roman *Vsemogočno eno*, novela *Mesečeve solze*). Verjela je v čisto, dobro in plemenito umetnost, ni dajala, cesar ni nikoli dobila – ljubezni. V družbi Rjavega vampirja, čarovnika, preroka, se je srečala z vudujem, hipnozo, okultizmom in parapsihologijo. Srečevala je ženske socialnega dna, razvila teorijo o azijskem izvoru Inkov (roman *Malik*).

Služba »sodna prevajalka mesta in province Panama« ji je prinesla boljši materialni in družbeni položaj. V San

Franciscu je zdržala le dva meseca, ZDA so le dolarji. Poznanstvo z uredniki ji je prineslo večletno sodelovanje s *Cillier Zeitungom* (nemški Celjski časopis), kjer je od l. 1920 do 1928 izšlo 136 njenih prispevkov s svetovnega potovanja.

L. 1922 je odpotovala na Japonsko, v Korejo, preživela je peklensko potovanje v najnižjem potniškem razredu. Ni mogla pozabiti slabih izkušenj iz Peruja, bila je razrvana, zagrenjena in nedružabna. Ni mogla igrati moderne ženske z modo in šminkanjem. Japonska je bila zanj vedno dežela gostoljubnih ljudi. V Tokiu ji je administrativna zaposlitev na nemškem veleposlaništvu prinesla dobra poznanstva, predvsem z umetniki, gledališčem, srečala je gospoda I., ki je bil oporečnik in osvoboditelj gejš, princ iz sanj (roman *V hiši ljudi*). Domov je pošljala veliko predmetov (pahljače, paličice, lesene cokle, kimono, lesoreze), ki so v bogati etnografski in umetniški zbirki v Pokrajinskem muzeju Celje, vredno ogleda (<http://youtu.be/G0aLDg4-tM0>). Iz tistega časa je bilo objavljenih mnogo del (*O Joni San* – industrializacija dežele, novela *Mala pomlad* – podrejena vloga žensk, *Prepovedana Jošivara*, gejša in džore). Poglobila se je v budizem, obiskovala templje, pisala, risala in se učila. Na Japonskem ji nihče ni storil nič hudega in zato njena misel: »Ali ni prava ljubezen do domovine tista, ki ti veleva živeti tako, da se tujec poslovil od tebe z ljubeznijo?«

Na skrivnostno Kitajsko je prišla l. 1923 in jo na kratko opisala kot deželo nasprotij in presežnikov, deželo prikazni in sanj, nič bledega, nič brezbarvnega, »velikanska umazanija in čudovita umetnost«. Vrgla se je v novinarstvo, pošljala prispevke kar 23 časopisom v Evropi in drugod (zbirka novel *Zmaji in duhovi*, budistični nauki v *Pod košatim očesom*). Primerjave svetovnih religij osvetli njena misel: »Vsak ima pravico, da po svoji veri prileze v nebesa.«

Potovala je naprej v Avstralijo, Novo Zelandijo in na južnomorske otoke.

Študirala je bogastvo rastlinskega in živalskega sveta, veliko hodila v naravo in med domorodce. Spet so jo posebej zanimala ženska. Srečala se je z Maori. Slabo je bilo za zaslužek, ponovile so se depresije, za preživetje je delala fizično, v misijonih je našla nekaj miru in podpore. Raziskovanje Južnega morja je bil bogat, a najbolj naporen del njenega potovanja, po dveh letih je odšla s popolnoma uničenim zdravjem.

Zadnji del poti v Malezijo, Pakistan in sveto Indijo se je zaradi številnih težav vse bolj umikala v potovanje v notranjost, v dušo. Srečala se je z islamsko vero in številnimi starimi verovanji. Materialno jo je rešil nemški konzul s službo na informacijskem uradu za tujce, vendar je zapisala: »Slutila sem tisoče zgodb, rada bi jih zadržala, a sem jih izgubljala, ker sem se prodala« (*Svetlikanje v mraku* – roman o ženskih usodah iz Tajske). Takrat je dobila tudi malo iskrico svetovne slave, Selma Lagerloef jo je predlagala za Nobelovo nagrado.

Zaradi bolne matere je po osmih letih

potovanj odšla domov v Celje. Urejala je potopise in iskala založnike, veliko in uspešno je nastopala po Evropi, doma v Jugoslaviji so jo imeli za nemško pisateljico, o njej se skoraj ni pisalo. Srečala se je s Theo Schreiber Gamelin (1906–1988), ki se je leta 1932 preselila k njej v Celje. Bila je njena literarna agentka, po Alminih besedah sestra po duši. *Dvoje življenj – en cilj* je opis njunega dolgotrajnega duhovnega prijateljstva. Tudi za tako življenje ljudje niso imeli veliko razumevanja. Že leta 1934 se je v Nemčiji srečala z nacizmom in ga je takrat in kasneje vedno obsojala. Pomoč nacističnim migrantom jo je leta 1941 pripeljala v zapor v Celju, njene knjige so bile prepovedane. T. Gamelin je s prijatelji v Berlinu dosegla njeno prostost. Zaradi vse hujšega nacističnega pritiska se je leta 1944 zatekla v partizane, kjer pa tudi ni bila najlepše sprejeta. Dobro ji je bilo v osvobojeni Beli krajini. Od tam je njen portret, ki ga je naslikal Božidar Jakac. Po denacionalizaciji hiše in selitvah sta s Theo živeli skromno, mirno, v ustvarja-

nju duhovnih besedil (*Isolanthis* – roman o kulturi, umetnosti, starih verovanjih in običajih, o Atlantidi, 1936; *Modri mesec* – 1938, zadnji objavljeni roman, bolj mit kot resničnost Tibeta).

Nova oblast ji ni izdala potnega lista in tako ji je bilo v veliki meri onemogočeno delo z založniki v tujini, s čimer tudi ni bilo zaslužkov. Sredi bleščečih družbenih dosežkov socializma sta po vojni s Theo živitarili v stari zidnici. Umrta je l. 1950 v bedi, nerazumevanju in neprižnavanju svoje veličine. Prijateljica, ki jo je preživela za več kot 30 let, je poskrbela za njeno literarno in narodopisno zapuščino.

Zapuščina Alme M. Karlin je ogromna in neprecenljiva.

Še je čas, da jo spoznamo in obudimo njene neštete dobre misli in duhovna spoznanja. Morda se tako malo odkupimo za krivice, ki jih je bila deležna od naših prednikov. In mimogrede: v naši knjižnici so jo s police nemških avtorjev predstavili, zdaj jo najdete med slovenskimi pisatelji. ■

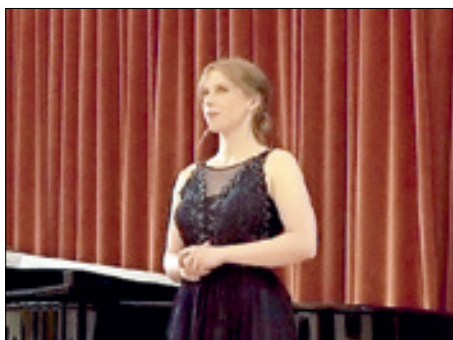
Solo recital sopranistke Tine Blatnik

Dvorana mestne knjižnice je v petek, 11. septembra 2020, gostila nadarjeno mlado sopranistko Tino Blatnik, diplomantko Glasbene šole Grosuplje iz razreda prof. Irene Vidic.

Irena Vidic, za Glasbeno šolo Grosuplje

Solo recital obetavne pevke sta s klavirsko spremljavo občuteno podprli Darja Brčar in Lovorka Nemeš Dular, dopolnili pa gostje mezzosopranistka Sara Jeremić ter komorna zasedba [TriO] flavta – rog – klavir z Nikolino Kovač Juvan, Lovorko Nemeš Dular in Robertom Petričem. Raznolik repertoar so sestavljala dela skladateljev Pergolesija, Škerjanca, Delibesa, Brahmsa, Mozarta, Händla in Beethovna.

Tina se je rodila leta 1996 v Ljubljani. Glasba že od malih nog igra pomembno vlogo v njenem življenju. Nad njo jo je navdušil že dedek, amaterski glasbenik, dolgoletni član Godbe Dobropolje, član več narodno-zabavnih ansamblov in učitelj harmonike, ki ji je pri rosnih dveh letih podaril prvo klaviaturo, ob kateri je neprestano navdušeno prepevala in plesala. Glasbeno izobraževanje je začela v dobropoljski podružnici Glas-

bene šole Grosuplje leta 2003, pri svoji prvi učiteljici klavirja prof. Rezki Šuštar. Šolanje na višji stopnji je nato nadaljevala pri prof. Lovorki Nemeš Dular in prof. Blažu Remicu. Leta 2010 se je udeležila 2. mednarodne poletne glasbene akademije v okviru festivala Art Ptuj 2010, kjer se je izpopolnjevala pri pianistu prof. Konstantinu Boginu in pianistki prof. Lauri Pietrocini ter pod njunim mentorstvom nastopila na zaključnem koncertu na Ptujskem gradu. Dve leti kasneje je svoje znanje še poglobila na delavnici

pri pianistki prof. Marini Horak. Poleg igranja klavirja ji je bilo od nekdaj blizu tudi petje in na Osnovni šoli Dobropolje je dejavno sodelovala pri šolskem pevskem zboru. Kmalu po začetku šolanja na gimnaziji v Ljubljani in po tem, ko je zaključila z učenjem klavirja na glasbeni šoli, se je ponovno vpisala na Glasbeno šolo Grosuplje, tokrat na program solopetja pri prof. Ireni Vidic. Vzljubila je klasično petje, in čeprav se na odru najbolje počuti kot solistka, neizmerno uživa tudi v petju v komornih zasedbah. Od vpisa v program solopetja leta 2012 je članica zbora ArtVoicess, ki deluje pod vodstvom prof. Irene Vidic, s katerim je nastopila v mnogih krajih po celi Sloveniji. Poleg glasbenega udejstvovanja je Tina trenutno študentka Univerze v Ljubljani, ob študiju pa poleg učenja solopetja trenira tudi ples.

Zaključek šolanja je trenutek slovesa, a tudi novih začetkov. Tina, pogumno in uspešno glasbeno pot ti želimo! ■

Gibanje otroka

Že en mesec je v Sloveniji razglašena epidemija, omejeni smo na območje svoje občine. Lahko smo veseli, da živimo na podeželju in imamo prost dostop do travnikov, živahne hoje in teka po gozdu in po samotnih poteh, pot do Kamen vrha in Grmade nas pa že pošteno ogreje.

Mateja Lohkar

Zelo pomembno je, da se otroci vsakodnevno več ur gibajo in igrajo, najbolje je, če je to na prostem in na svežem zraku.

Gibanje je biološka potreba otroka. Priporočen čas gibanja otroka je od 60 do 90 minut dnevno. Vendar pogosto ni tako. Posledice negibanja otrok so očitne in se kažejo na mnogih področjih.

Zakaj je telesna dejavnost otrok prava izbira?

Zato ker ne krepí samo mišíc, srca in pljuč, ampak je to priložnost sodelovanja z drugimi, razvija biološki, intelektualni, psihosocialni in duševni razvoj, ki temelji na sreči in zadovoljstvu otrok. Gibalno manj uspešni in telesno manj dejavni otroci imajo tudi slabše ocene in nižji učni uspeh kot gibalno sposobnejši in dejavnejši otroci (Strel in sod., 2016).

Že starogrški filozof Aristotel je zapisal: »Nič ne uničuje človeka bolj kot njegova telesna neaktivnost.« Gibalna oz. športna dejavnost oblikuje mladega človeka v ustvarjalnega posameznika z življenjsko pomembnimi vrednotami. Otroci, ki so telesno dejavni, si ustvarjajo pomemben kapital zdravja tudi za obdobje odraslosti. Redna gibalna dejavnost v predšolskem in šolskem obdobju spodbuja večjo skrb za zdrav življenjski slog tudi pozneje v življenju (Škof, 2016).

Duševni, intelektualni in gibalni razvoj otroka

V zadnjem obdobju je prišlo do številnih novih spoznanj, ki so povezana z duševnim razvojem otrok. Znanstvena odkritja s področja nevroznanosti, nevrofiziologije, kognitivne psihologije, kineziologije (vede o gibanju) in sodobne pediatrije nam kažejo na nove vidike razvoja otroških potencialov. Razvoj človeških bioloških potencialov je kompleksen in dinamičen proces, ki zahteva sistemsko sodelovanje več dejavnikov, med katerimi imajo odločilno vlogo posameznik,

genetika, družina in socialno okolje. **Za razvoj možganov je predšolsko obdobje ključno v dinamiki tega procesa.**

Možgani so v stalnem funkcionalnem spreminjanju, so »gradbišče«. S treningom (uporabo) jih krepimo, z netreninkom (neuporabo) jih oslabimo. Sinapse – povezave – se lahko odebelijo, stanjšajo ali propadejo (plastičnost možganov). Nastanek in izginjanje sinaps lahko primerjamo z obrezovanjem drevja. Neuporabne veje obrežemo, druge veje se okrepijo. Drevo ostane zdravo in se dobro razvija in rodi.

Glede na raziskave angleškega nevroznanstvenika Petra Hannona je

ključno obdobje intelektualnega razvoja zgodnje otroštvo od drugega do petega leta starosti. V predšolskem obdobju se razvije več kot 70 % sinaps. Raziskave kažejo, da so intelektualne sposobnosti posameznika odvisne ne samo od števila živčnih celic, temveč od števila sinaps. Sinapse se najintenzivneje tvorijo do petega leta (50 %), do sedmega leta (70 %) in do dvajsetega leta starosti (95 %). Razvoj možganov je tako najintenzivnejši v prvih letih življenja, ko se nevroni združujejo v nevronske mreže z medsebojnimi povezavami.

Otrokovi možgani so kot zelo vpojna »goba«, ki sprejema različne dražljaje

iz okolice. Otrok v zgodnjem otroštvu sprejema informacije kot nedeljivo celoto med sliko, zvokom in predmetom (Rajović, 2016). Ko otrok začne zaznavati okolico, se začnejo vzpostavljati nove povezave med živčnimi celicami. V bolj stimulativen okolju kot otrok živi, več sinaptičnih povezav bo ustvaril. V prvih letih življenja se razvijejo osnove mišljenja, jezika, sluha, okusa in telesnih spretnosti. Otrok s prvimi ontogenetskimi prirojenimi gibalnimi spretnostmi, kot sta plazenje in lazenje, sprejema mnoge vidne, slušne, tipalne in gibalne dražljaje iz okolice. Človek se uči vse življenje, vendar se v zgodnjem otroštvu oblikujejo temelji za vse nadaljnje življenjsko učenje. **Otrok je raziskovalec!**

Spodbudno okolje mu omogoča razvoj sinaps in gostejših nevrnskih mrež, ki predstavljajo temelj njegovega poznejšega mentalnega razvoja. Otrok od množice zvokov uporablja le tiste, ki jih sliši v okolju. Najpogostejši je materin govor kot eden najtežjih umskih izzivov.

Med drugim in tretjim letom otrok že prepozna barve in simbole. Pozna že znake avtomobilov, znamke čokolad. Otroci Eskimov že od petega leta naprej ločijo 15 odtenkov bele barve, kar je povezano z njihovim opazovanjem ledu in snega. Romom sta glasba in ples položena v zibelko. V Braziliji otroci že od tretjega leta naprej brcajo žogo, zato velja, da so Brazilci najbolj nogometni narod na svetu.

Pomen telesne dejavnosti otrok

Možgani otrok do sedmega leta starosti so prednostno senzorični procesor. Otrok s plazenjem, lazenjem, skakanjem, igro na igrišču, plezanjem po drevesih in raziskovanjem narave sprejema številne informacije.

Te so lahko:

- taktilne informacije (igra v peskovniku, gnetenje, barvanje, risanje, pisanje, igre z vodo, meti žog in drugih predmetov),
- vestibularne-ravnotežne informacije (vrtenje, hoja po kamnih, hoja po gredi, guganje, hoja po vrvi),
- proprioceptivne (hoja, tek, igre z žogo, gunitvist, akrobatika, gimnastika, vaje na trampolinu, plezanje, premagovanje ovir).

Telesna dejavnost ni samo dobra za zdravje, temveč tudi za uspeh v šoli. Če

otrok veliko časa preživi sede ali leže, nastane velika možnost nastanka kognitivnih težav. Vsako uro sedenja naj bi otrok nadomestil z dvema urama igranja ali druge telesne dejavnosti (Rajović, 2016). Otrok je raziskovalec, uči se z dejavnostjo.

Najboljša vaja za hojo je hoja, najboljša vaja za tek je tek, najboljša vaja za smučanje je smučanje. Vsakokrat, ko otrok izvede novo dejavnost, se v možganih vzpostavijo nove povezave. Ko ponavlja že naučeno gibanje, se utrjujejo stare, že vzpostavljene možganske povezave, zato je treba otrokom omogočiti čim več različnih gibalnih dejavnosti, kot so plazenje, plezanje, valjanje, hoja, tek, poskakovanje, lovljenje ravnotežja, vrtenje. Gunitvist je za otroke eden najkoristnejših pripomočkov za vaje. To so tako imenovana intuitivna gibanja, ki so povezana z igro otrok. **Otroci se učijo z igro.** Gibanja v obliki igre sprožajo v možganih posebne snovi – opioide. Najbolj znan je hormon sreče, ki daje otroku občutek ugodja in zadovoljstva. Ljubeče in prijetno okolje lahko razvija optimalen dopaminski sistem, ki nam omogoča, da smo radovedni in ustvarjalni. Otroka pogosto preveč ščitimo, da se ne bi poškodoval. Pri tem pa otrok nima dovolj spodbud, ni dovolj dejaven in ne pridobiva dovolj novih izkušenj, ki so nujno potrebne za njegov mentalni razvoj. Pustimo otroka, da se igra v blatu, pesku ali vodi. Tudi umaže naj se! Starši imajo pri razvoju otrokovih sposobnosti največjo vlogo in odgovornost. Z otrokom preživijo največ časa in z otrokom so najbolj povezani. Več kot bodo delež-

ni gibalnih spodbud od staršev, gostejše bodo nevrnske mreže. Kar 50 % otrok ima težave s fino motoriko – grafomotoriko. Znaki razvitosti v tej sposobnosti so pisanje, risanje in ročno oblikovanje. Zato omogočimo otrokom informacijsko čim bogatejše okolje.

Hoja, tek, skakanje, plezanje, vrtenje, žoganje, vožnja s kolesom in druge dinamične vaje ohranjajo možgane v dejavnem stanju, saj morajo ves čas vzpostavljati ravnotežje. Pomembno je, da otroci hodijo, tečejo in se gibljejo v naravnem okolju (travniki, jase, gozd, neravne površine v naravi). Otrok pri petih letih lahko prehodi štiri ali več kilometrov na dan. Danes skoraj noben otrok več ne hodi bos, čeprav bosonoga hoja in bosonogi tek po travi ali mivki najučinkovitejše razvijata pravilen stopalni lok.

Razvoj miselnega in gibalnega potenciala otrok je dinamičen proces, ki je povezan s številnimi dejavniki, med katerimi imajo odločilno vlogo družina, vrtec, šola in stimulativen družbeno okolje. Zgodnje otroštvo je eno najbolj kritičnih obdobij otrokovega razvoja. V predšolskem obdobju se razvije kar 70 % možganskih povezav, kar tvori ogrodje in okvir za poznejše otrokove sposobnosti ter lastnosti. Gibalno stimulativen in pestro okolje nedvomno pomembno vpliva na intelektualne funkcije otrok.

Zato se skupaj z otroki vsakodnevno naravno gibajmo v naravi in s tem ohranimo stik z naravo.

*Povzeto po avtorju:
prof. dr. Milanu Čohu*

Šolski list izbirnega predmeta šolsko novinarstvo

NOVEMBER 2020, ŠTEVILKA 2

UVODNIK

V prejšnji številki našega občinskega glasila smo se vam predstavili in napovedali naše prispevke. Prve lahko preberete na naslednjih straneh. Za vas smo intervjuvali našega knjižničarja Mateja Kalana, ki ga zagotovo pozna vsak Dobrepoljec. Raziskali smo, kako je pouk pote-

kal včasih, in zapisali vtise prvošolcev o prvem šolskem dnevu. Pogovarjali smo se z nekdanjim učencem naše šole in se pozanimali, kako so se petošolci septembra imeli na Debelem Rtiču ... Nabor je pester, tako da le hitro začnite brati. In ne pozabite, da imamo veliko idej in da

bo mesec kmalu naokoli. Do takrat pa ostanite zdravi, spoštujte pravila in pazite na sebe in druge. Le tako bo to korona obdobje kmalu za nami.

Čarobnih in sijočih 8

MED NAMI: Matej Kalan

Pogovarjali sta se **Ana in Nika**.

Za najin prvi intervju sva si izbrali osebo, ki je že dolgo časa pri nas v šoli. Vedno, kadar potrebujemo kakršnokoli pomoč v povezavi s knjigami, je ta oseba pravi naslov. To je naš knjižničar, Matej Kalan. Z njim sva se pogovarjali ob začetku šolskega leta v knjižnici.

Gospod knjižničar, v katero osnovno šolo ste hodili?

Hodil sem v osnovno šolo Toneta Čufarja v Ljubljani.

Kam pa ste odšli po osnovni šoli?

Po osnovni šoli sem šel na gimnazijo Poljane.

Kako se je odvijala potem vaša študijska pot naprej?

Po gimnaziji sem odšel na Filozofsko fakulteto v Ljubljani.

Ali ste po izobrazbi samo knjižničar ali še kaj drugega?

Učil sem geografijo in zgodovino, potem pa se mi je zdelo fino, da bi izvedel kaj več o knjigah, in odločil sem se, da bom postal knjižničar. Veselilo me je tudi delo z otroki.

Koliko let že opravljate poklic knjižničarja?

To delo sem pričel v letu 1990 ob začetku šolskega leta in to delo me še vedno zelo veseli.

Lahko opišete svoj delovni dan?

V šolo pridem vsak delovni dan po 7. uri z avtobusom iz Ljubljane. V knjižnici opravljam vsakdanja opravila, po pouku zunanaj tudi dežuram in delo končam nekje ob pol petih popoldan. Nato se z avtobusom vrnem domov v Ljubljano.

Ali se v prostem času še s čim ukvarjate?

Ko imam čas, gledam aktualne stvari po televiziji, veliko berem knjige, hodim na izlete in prireditve, kjer zelo rad fotografiram.

Hvala, da ste si vzeli čas za najin prvi intervju. Želiva vam vse dobro še naprej.

OBISKOVALI SO NAŠO ŠOLO: Gal Adamič

Avtorica: **Hana**

Gal Adamič je doma iz Ponikev in je junija zapustil našo osnovno šolo. Sedaj obiskuje športno gimnazijo v Ljubljani. Gimnastiko trenira že deset let. Trenirati je začel v zadnjem letu vrtca. »Treningi

so kakšen dan kar naporni,« pove sogovornik. Ko je bil v osnovni šoli, je bilo s treningi veliko težav, saj so potekali v Ljubljani, kar je bilo časovno težko uskladiti. »Za gimnastiko sem se odločil, ker imam astmo in zaradi nje nisem mogel trenirati drugega športa,« razloži, zakaj

se je odločil za gimnastiko. »Gimnastika mi je prva padla na pamet,« nato doda. Trenira v klubu Partizan Vič, kamor je prišel iz Narodnega društva Vič pri trinajstih letih.

NEKOČ IN DANES: PRVIČ V ŠOLO

Nekoč – Anin stari ata Franci ...

Pogovarjala se je **Ana**.

Oseba, ki sem jo izbrala za intervju, kako je bilo prvič v šoli, je moj stari ata Franci. Rodil se je leta 1946 in je šel prvič v šolo leta 1953 pri sedmih letih.

V čem se osnovna šola razlikuje nekoč in danes?

Pouk je potekal dopoldne in popoldne. Pozimi smo otroci v učilnicah sami kurili peč in nalagali drva, da nas ni zeblo. V šolo smo hodili peš, nekateri tudi s kolesom.

Kdaj se je zjutraj pričel pouk?

Pouk se je pričel ob osmi uri in je trajal do 13.05.

Koliko ur je potekal pouk?

Dvakrat na teden smo imeli šest ur, drugače pa pet šolskih ur pouka.

Kaj ste imeli za malico?

V prvem razredu smo si morali malico nositi s seboj od doma. Kdor jo je pozabil, je bil cel čas pouka lačen. V drugem razredu pa smo si morali s seboj nositi le kruh, ostalo smo dobili v šoli.

V čem ste nosili šolske potrebščine?

Šolske potrebščine smo nosili v nahrbtnikih.

Katere predmete ste imeli v šoli?

Imeli smo matematiko, geometrijo, slovenščino, zgodovino, zemljepis, telovadbo, likovno snovanje, nemščino kot obvezni predmet in gospodinjstvo.

Kaj ste uporabljali kot šolske potrebščine?

V šoli smo imeli radirko, svinčnik, barvice, ravnilo, kotomer, škarje, lepilo, ko-

laš papir, vodne barvice, mapo, črnilo in nalivno pero. Delovnih zvezkov ni bilo, uporabljali smo le učbenike in navadne zvezke.

Koliko razredov ste obiskovali v osnovni šoli?

Včasih je bilo samo osem razredov osnovne šole.

Danes ... prvič v šolo

Prvošolčke smo povprašali po njihovih vtisih o prvem šolskem dnevu. Na vprašanje, kako je bilo prvi šolski dan, so odgovorili:

Prijazni učitelji, super mi je, imam novo sošolko Sofio. (Kihanna)

V redu je, rada jo imam ... (Tajda)

V redu, vesela sem bila. (Shanti)

Dobro mi je bilo, ni veliko naloge. (Žana)

V redu, najprej smo se predstavili učiteljem, malo me motijo rutke. (Žiga)

Prijazne učiteljice, rad delam domačo nalogo. Nisem bil tako vesel, potem mi je bilo všeč, pripeljejo me starši. (Nejc)

Super, nobenega ni bilo strah učiteljic, pridna sem. (Sofia)

Super, nič me ni bilo strah. (Žan)

V redu, ko gremo na sprehod, pazimo na cesti. (Lan)

Ni bilo dosti naloge, tudi strah me ni bilo, nismo delali nič dosti. (Naomi)

Nič se nisem bala učiteljev, pridna sem ... (Kim)

V redu, ni me bilo strah ... (Timotej)

Super, pogumen sem bil. (Jure)

Počutila sem se v redu, delamo za šolo, ampak se še zmeraj igramo. (Gloria)

Zgodilo se je ... **Debeli rtič**

Pogovarjala se je: **Hana**.

Zadnjega avgusta so petošolci odšli na Debeli rtič. Letos se zaradi korone niso zabavali tako, kot se ponavadi, kot smo se pred dvema letoma mi. Masko so uporabljali, ko so šli na zajtrk, kosilo in večerjo. Pri večernih dejavnostih niso bile prisotne druge šole (pri kinu, talentih ...), potekale

pa so pred hotelom in ne pred bazenom. Vse dejavnosti so potekale na malo drugačen način zaradi koronavirusa, z drugimi šolami se niso smeli družiti. Pazljivo so si ves čas razkuževali roke. Zlatega delfinčka je osvojilo veliko učencev. Staš sklene: »Vseeno smo se zabavali, čeprav je zaradi koronavirusa vse potekalo na drugačen način.«

Uredniški odbor: Ana, Hana, Dijana, Nika, Nik, Nina, Patricija.
Likovna urednica: Nina.
Tehnični urednik: Nik.
Lektorji: Sijočih in Čarobnih 8.

Projekt »Trajnostna mobilnost«: gremo peš s kokoško Rozi

V letošnjem šolskem letu 2020/2021 na naši šoli začnemo projekt »Trajnostna mobilnost«, katerega namen je ozavestiti učence in njihove starše ter skrbnike o pomenu hoje, kolesarjenja in uporabe javnega prevoza v vsakdanjem življenju.

Sonja Lenarčič, pom. ravnateljica OŠ Dobropolje

Projekt vodi in je podprt s strani Ministrstva za infrastrukturo RS ob podpori Evropske unije (Evropski kohezijski sklad, program Mehki ukrepi trajnostne mobilnosti).

Cilj projekta, v katerem sodelujejo številne osnovne šole iz vse Slovenije, je vplivati na spreminjanje potovalnih navad prebivalcev Slovenije ter s tem pripomoči k izboljšanju pogojev bivanja za vse in hkrati k trajnostnemu razvoju. S spreminjanjem potovalnih navad učencev v smeri trajnostne mobilnosti se bo zmanjšal motorizirani promet v okolici šol, manj obremenjevalo okolje, spodbujalo gibanje otrok in hkrati krepilo njihovo zdravje.

Ljudje se zadnja desetletja vse bolj zavedamo negativnih vplivov prometa na okolje, zdravje in na kakovost bivanja nasploh. Promet nam po eni strani služi, po drugi strani pa škoduje. Pomemben je trajnostni pristop, kar pomeni zadovoljevanje gospodarskih, socialnih in okoljskih potreb družbe ob hkratnem zmanjševanju neželenih učinkov prometa na gospodarstvo, družbo in okolje. V Evropi zaradi onesnaženosti zraka vsako leto še vedno predčasno umre 400.000 ljudi, v Sloveniji več kot 1100. Tudi nezadostna telesna dejavnost je posledica prevelike rabe avtomobilov.

Že z aktivnim načinom mobilnosti (hoja, kolesarjenje, uporaba javnega potniškega prometa) na poti v vrtec, šolo, službo in po vsakodnevnih opravkih je mogoče zadostiti dnevnim gibalnim priporočilom zdravstvene stroke, ki pravijo, da tveganje za nastanek kroničnih nalezljivih bolezni pomembno zmanjšuje že pol ure zmerne telesne dejavnosti večino dni v tednu. Če je hoja primerna za poti do 2 km in kolesarjenje do 5 km, se z javnim potniškim prometom na najbolj trajnoten način opravijo vse daljše poti.

Kaj sploh je trajnostna mobilnost? Trajnostna mobilnost pomeni možnost premikanja na enega od razpoložljivih potovalnih načinov, ki imajo majhen negativen vpliv na okolje, kot so hoja, kolesarjenje, javni potniški promet, odgovorna uporaba avtomobila in uporaba okolju prijaznih vozil.

Trajnostna mobilnost:

Hoja je najbolj naraven, demokratičen, zdrav in socialno pravičen način premikanja. Lahko jo kombiniramo z uporabo skiroja, rolke ali rolerjev. Hoja ne povzroča izpustov in drugih vplivov na okolje, v primerjavi z drugimi prevoznimi načini pa je prostorsko in infrastrukturno nezahtevna. Primerna je za krajše razdalje (do 2 km), kar se ujema z značilnostjo zgradbe večine naselij v Sloveniji in povprečno dolžino opravljenih poti v njih. Hoja je ključna, saj se tudi vse poti z avtomobilom in javnim prevozom začnejo in končajo z njo. Hoja je hkrati priložnost za druženje in pogovor.

Kolo je najsmotrnejše prevozno sredstvo za razdalje do 5 km, električna kolesa pa tudi za daljše razdalje. Je poceni in dostopno vsem socialnim skupi-

nam, okolju prijazno in ne zaseda veliko prostora. Na večini poti v naseljih je celo najhitrejša. Vsakodnevno kolesarjenje ugodno vpliva tudi na zdravje. Zaradi pozitivnega vpliva na kakovost bivanja se je kolesarjenje v mnogih evropskih mestih uveljavilo kot enakovreden in učinkovit način opravljanja vsakodnevnih poti. Učenci morajo imeti opravljen izpit za kolo.

Javni potniški promet vključuje različne oblike prevozov, predvsem pa avtobusni prevoz (mestni in medkrajevni) in prevoz z vlakom. Kadar je učinkovit, lahko v kratkem času in z nizkimi stroški prepelje največ ljudi. Omogoča kakovostno dostopnost za vse in rešuje veliko težav v prometu.

Pri vožnji z avtomobilom si prizadevamo za povezovanje in skupno vožnjo več

potnikov, ki potujejo v isto smer.

Na naši šoli smo dejavnost *Gremo peš s kokoško Rozi* oz. teden trajnostne mobilnosti izvajali v tednu od 5. do 9. oktobra 2020, spremljevalne dejavnosti pa so potekale na šoli že od septembra. V projektu so sodelovali učenci iz 16 oddelkov. Poleg spodbujanja k trajnostni mobilnosti smo opozarjali še na VARNO

pot v šolo in skupaj pregledali nevarne odseke svojih šolskih poti.

V tem tednu in celo šolsko leto bomo učence spodbujali, da za pot v šolo in na popoldanske dejavnosti izberejo enega od trajnostnih načinov mobilnosti, in sicer peš, s kolesom, skirojem, rolerji ... Želimo si, da bi tovrstni način mobilnosti uporabili čim večkrat še kasneje.

Učenci so v šoli izpolnjevali dnevnik o prihodih v šolo in bili za to nagradjeni z igralnimi karticami. Skupaj z učitelji so se pogovarjali o varnosti v prometu, igrali igre in poiskali varne poti v šolo.

Z željo po spremembi potovalnih navad učencev, po spodbujanju gibanja otrok in krepitvi zdravja ter s potrebo po zmanjšanju motoriziranega prometa v okolici šol vsi izvajalci projekta upamo, da bomo kar se da uspešni. ■

Zahvala krvodajalcem

Če bi morali letošnjo jesensko krvodajalsko akcijo označiti z eno besedo, bi bila ta beseda HVALEŽNOST. Hvaležnost za 368 srčnih krvodajalcev, ki jih niso ustavile izredne razmere zaradi epidemije covid-19. Skupaj so darovali 152 litrov najdragocenejše tekočine – svoje krvi!

Anica Smrekar in Matjaž Marinček,
RKS – OZ Grosuplje

Hvaležnost in čestitke jubilarntoma: Tonetu Laknarju za stotič darovano kri in Petru Koritniku, ki je zaradi starostne omejitve zaključil pri sedemdesetkrat darovani krvi.

Hvaležnost Občini Grosuplje za Družbeni dom in za brezplačno parkiranje za krvodajalce v novi parkirni hiši. Hvaležnost Občini Dobropolje za novo lokacijo v Jakličevem domu na Vidmu.

Hvaležnost župniku Izidorju Grošlju za možnost izvedbe krvodajalske akcije v župnijski dvorani v Šentvidu pri Stični. Hvaležnost Srednji šoli Josipa Jurčiča za prostore in pripravo malice za krvodajalce.

Žal pa so zaloge krvi še vedno nizke, zato prosimo vse, ki ste zdravi in bi lahko darovali kri, da se prijavite na: 051 389 270 ali 051 671 147 in darujete kri na Zavodu RS za transfuzijsko medicino v Ljubljani.

Če ste preboleli covid-19, imate morda v krvi edinstveno zdravilo, ki bo pomagalo

rešiti življenje tistih z najtežjim potekom bolezni. Če ste pripravljeni sodelovati in darovati plazmo/kri za zdravljenje bolnikov, to sporočite na e-pošto: plazma@ztm.si ali pokličite na telefonsko številko 030 485 510 vsak delovnik od 8. do 13. ure.

Dragi krvodajalci, s svojim darovanjem navdihujete vse okrog sebe. V teh težkih dneh, polnih skrbi in negotovosti, prinašate upanje in dobesedno rešujete življenja. Želimo vam trdno zdravje in naj vaš zgled opogumi tudi druge! ■

Slišim te – pa te tudi razumem?

Teden Karitas, ki poteka od 23. do 29. novembra 2020, obeležuje 30. obletnico organizirane Karitas v Sloveniji. Dobrodelni koncert Klic dobrote je bil v sredo, 25. novembra 2020, ob 20.05. Spremljali smo ga lahko v neposrednem prenosu na 1. programu RTV ali na Radiu Slovenija in Radiu Ognjišče. Prenos svete maše za sodelavce Karitas pa bo v nedeljo, 29. novembra 2020, ob 10.00 iz mariborske stolnice.

Marta Šuštar

Nagovarjalo nas bo geslo: »Slišim te«, ki še posebej nagovarja v teh težkih časih. Pogosto se nam zgodi, da poslušamo, a ne razumemo. Pred seboj vidimo človeka, slišimo njegov glas, a ne dojamemo njegovega sporočila. Znati poslušati in slišati je dar. So ljudje, ki tega ne zmorejo, težko se vživijo v drugega, zato ne slišijo. Nekateri pa nočejo poslušati. Morda jih odbija oseba ali jih vznemirja njen problem in se vsemu raje izognejo. A z nekaj truda se poslušanja lahko priučimo.

Vir slike: <https://d2tgfzhj9pk12g.cloudfront.net>

Poslušati in slišati je znamenje spoštovanja, zanimanja, sprejemanja, ljubezni. Je znamenje Božjega dotika. Treba je slišati. Slišati kaj? Slišati Gospoda, ki nam daje obljubo, pogum in moč. Bog nas sliši, in to nam sporoča po znamenjih, le mi jih pogosto ne prepoznamo. To, da nas Bog sliši, je za nas velika tolažba. Z mirom v srcu lahko pričakujemo, da nas bo v trenutku stiske slišal in rešil. Na način, ki je v njegovih očeh najboljši.

Če znam poslušati, imam v rokah ključ do tiste kamrice v srcu bližnjega, ki je ne odpre komur koli. In ko se v odnosu prepustim drugemu v zaupanju, se v meni prebudita moč in duh, ki omogočata gradnjo in preživetje odnosa. Le zaupanja vreden odnos ima moč ozdravljanja in moč, da premaga zlo. Kdo poslušá mene? Kako se počutim, ko me

zares slišijo?

In jaz – koga poslušam? Kako poslušam? Tudi slišim? Kakšno znamenje sem bližnjemu? Ali se zavedam, kako pomembno je, da tudi jaz slišim bližnjega? Izročiti nekomu dar v obliki denarja ali hrane je gotovo dejanje pomoči, a je relativno lahko. Večji in težji dar pa je ljubezen, ki je poslušanje in sprejemanje osebe, ki jo je Bog v tistem hipu postavil pred nas. To je prvo in najpomembnejše delo Karitas. Njeno bistvo, na katero ne smemo pozabiti.

Štejejo drobna dela pozornosti. Sami bi radi naredili čudeže, rešili svetovno lakoto, našli rešitev za vse probleme sveta, končali vse vojne, pregnali vse goljufije. Toda ta dejanja nas presegajo. Če ne zmoremo pogledati čez stisko, je vse skupaj ena velika beda, žalost, obup. Ko beremo in poslušamo vsakodnevne novice, vidimo le nesrečo in ne vidimo rešitve. Utapljamo se v teh velikih problemih in prezremo ljudi, ki so okrog nas in bi jim lahko pomagali s preprosto besedo, pozdravom, nasmehom, pismom, telefonskim klicem ...

Pismo za lepši dan in telefonske povezave za pomoč v stiski

Epidemija nam je onemogočila druženje med seboj in tesne stike, kar še posebej občutijo starejši in bolni. Lahko jim dan polepšamo s pismom. Mlada Karitas pri Slovenski karitas vabi prostovoljce in širšo javnost, da prijavljenim starejšim in

osamljenim osebam napišejo pismo in morda dodajo kašno risbico ali manjše darilce. Če bi želeli sodelovati, se lahko prijavite na www.karitas.si/pismo-za-lepsi-dan/.

Vsi starejši in osamljeni, ki bi želeli prejeti pismo za lepši dan, se lahko prijavite s spletnim obrazcem na omenjeni spletni strani Slovenske karitas ali na telefonski številki 069 928 187.

Z namenom olajšati stiske starejšim in bolnim v tem času epidemije je Slovenska karitas odprla posebne telefonske povezave. Vsi, ki bi želeli to obliko pomoči, se lahko vsak delovni dan med 9. in 15. uro prijavite na telefonski številki 069 928 187 in povežali vas bodo s prostovoljci, ki so že pripravljeni in čakajo na klic.

Vir slike: www.karitas.si

Pokažimo, da se v teh časih dogajajo tudi lepe stvari. Širimo pozitivno! Skupaj zmoremo!

»Vsakič, ko se komu nasmehneš, je to dejanje ljubezni, prelepa stvar, dar drugi osebi.«

Mati Terezija

(Povzeto po brošuri »Slišim te«, Slovenske karitas, gradivo ob tednu Karitas 2020.)

Cestni bonton za pešce

Starejši pešci spadamo med najranljivejšo skupino v prometu. Z leti se nam slabša vid in težje ocenimo hitrost in razdaljo mimovozečih vozil. V letu 2019 je v prometnih nesrečah umrlo 15 pešcev,

med njimi je bilo kar devet starejših od 64 let, kar deset teh nesreč se je zgodilo v temnem delu dneva.

Mlada karitas Slovenija, Slovenska karitas in Javna agencija RS za varnost v prometu so ob letošnji akciji Vidni in varni na cesti izdali knjižico Zlatkovi nasveti o varnem ravnanju v prometu ob temi in mraku. Iz te knjižice sem povzela naslednji bonton:

1. Zavedajte se, da kot pešec na cesti NIMATE ABSOLUTNE PREDNOSTI. Vedno se morate pred prečkanjem ceste prepričati, da to lahko storite varno!

2. Vedno UPORABLJAJTE POVRŠINE, NAMENJENE PEŠCEM. Če urejenih površin za pešce ni, hodite po levem robu cestišča. Tako boste imeli boljši pregled nad vozili, ki vam prihajajo nasproti, vozniki pa vas bodo prej opazili.

3. BODITE VIDNI in poskrbite, da vas bodo vozniki opazili. V mraku, megli, dežju, temi nosite svetla oblačila in odsevnik (kresničko, odsevne trakove ali odsevni jopič). Če hodite ponoči zunaj

naselja, uporabljajte tudi svetilko z belo svetlobo.

4. Pred prečkanjem ceste vzpostavite z voznikom očesni stik, da vidite, da vas je opazil. **PREČKAJTE CESTO NA OZNAČENIH PREHODIH** za pešce. To naredite hitro, brez nepotrebne ustavljanja.

5. **BODITE PREVIDNI.** Preden prečkate cesto, pogledjte levo, desno in še enkrat levo. Vedno počakajte, da vam vozniki dejansko ustavijo. Svojo namero za prečkanje jasno nakažite. Lahko tudi z dvigom roke.

Pešci imamo na srečo najkrajšo pot ustavljanja. Samo pomislimo in se ustavimo. Z avtomobili pa ni tako. Avtomobil, ki vozi s 30 km/h, ima pot ustavljanja 12,6 metra, avtomobil, ki vozi s 50 km/h, ima pot ustavljanja 26 metrov, če pa vozi 90 km/h, ima pot ustavljanja 64,1 metra. Ob slabših voznih razmerah (dež, sneg, led) se zavorna pot močno podaljša.

Bodimo vidni, bodimo previdni in ostanimo zdravi! ■

Grošev prenovljeni november in kaj vam groševci pripravljamo v prihodnje

Šolsko in študijsko leto se je sedaj res že začelo s polnim zagonom, prav tako zagnano pa so se začele odvijati tudi dejavnosti v Študentskem klubu GROŠ. Čas, ko se moramo drug od drugega izolirati, smo izkoristili za to, da se v naših prostorih končno naredi še zadnji korak prenovitve – menjava tal.

Neža Androjna in ekipa ŠK GROŠ

Prenova celotnega kluba nam je vzela dobro leto, to pa je eden zadnjih korakov, na kar smo zelo ponosni, saj je bilo v to vložena veliko truda, časa in prostovoljnih ur. Mi se že veselimo, da se stvari malce umirijo in da boste spet lahko prišli v naš klub.

Kot ste že opazili in kot je tudi bilo pričakovati, smo morali vse tradicionalne projekte tega časa opustiti oz. jih preoblikovati v elektronsko obliko. Vsaka takšna slaba stvar pa ima seveda tudi dobro plat; s tem ko so nas razmere pahnile v nov način bivanja, smo prišli do mnogih svežih in zanimivih idej, do projektov, s katerimi se še nismo ukvarjali.

V novembru nas najprej čaka dogodek. Skupaj bomo virtualno potovali! Ne

gre za potopisno predavanje, temveč za enega naših novih projektov – Erasmus večeri: Izkušnje za življenje. Tokrat smo se povezali s tremi študentkami, ki so se udeležile izmenjave Erasmus. Tako bomo v sklopu treh večerov pod njihovim vodstvom potovali iz Irske v Grčijo in nato še v Litvo, izvedeli boste njihove izkušnje iz prve roke, hkrati pa se boste lahko pozanimali še o morebitnih stvareh, ki vas zanimajo v zvezi z izmenjavo samo.

Po ogledu teh treh držav pa bo sledil tudi projekt, ki se vam bo pomagal spoprijemati s stresom in drugimi neprijetnimi občutki med drugim valom epidemije. Govorimo o delavnici joge! Oddih od stresa: Sproščujoča joga vam bo omogočila pomiritev, dobro energijo in vas naučila, kako se lahko na podoben

način sprostite tudi sami.

Odkrili vam bomo le še eno novost, in sicer sodelovanje pri projektu Grosupeljski božički. Gre za dobrodelno akcijo, s katero bomo v sodelovanju s pobudnikom, Mihom Leginom, in nekaterimi drugimi člani Facebook skupine Klepet Grosuplje zbrali darila za približno 40 otrok iz naše občine. Podrobnosti poteka akcije lahko najdete na naših spletnih profilih, zbiranje pa poteka od 15. novembra, med drugimi tudi v prostorih našega kluba.

December bo nanizal še mnogo novih projektov, zato ne pozabite spremljati naših spletnih Facebook in Instagram profilov, pa tudi naše spletne strani www.klub-gros.com, na kateri vas prav tako obveščamo o vseh novostih, ki se odvijajo v našem klubu. Zaradi koronavirusa so

naše uradne ure prilagojene in se širijo na splet, kjer lahko v stik z nami stopite prek uradnega elektronskega poštnege predala ali družabnih omrežij, tiskovine študijskega gradiva pa lahko prevzamete ob petkih.

Ne pozabite si – predvsem v tem obdobju – podariti vsaj nekaj časa v dnevu, ki ga boste preživeli na sebi ljub način. Če vam že zmanjkuje idej, kaj početi, pa ste lepo vabljeni, da si na našem Facebook ali Instagram profilu ogledate

pred pol leta nastale Groševe zgodbe iz karantene, ki vam bodo morda pričarale zamisel ali dve.

Veseli nas tudi, da smo po nekoliko ovinkasti poti prišli do odgovora župana dr. Petra Verliča o problematiki garažne hiše P + R. Na predvolilnem srečanju novembra 2018 je namreč obljubil, da bo v parkirni hiši omogočeno brezplačno parkiranje vsem, ki se bodo naprej peljali z avtobusom ali z vlakom. Obljuba od odprtja garažne hiše v septembru pa vse do

novembra še ni bila izpolnjena, prav tako na vprašanje glede trenutne situacije dlje časa nismo prejeli odgovora. Zadovoljni smo z nedavnim pojasnilom, da bo tovrstni sistem uveden z novim letom. Kot študentski klub se vneto zavzemamo za reševanje mladinske problematike in želimo, da je tudi naš glas slišan in uslišan.

Ostanite zdravi in #ostanitedoma!

Groševcu ni nikoli dolgčas! ■

Povezuje nas ljubezen do lepot podzemlja

Občasno v našem glasilu lahko preberete kak prispevek Jamarskega kluba Krka. V tokratni številki sem na pogovor povabil predsednika društva, Leopolda Bregarja, ki je povedal marsikaj zanimivega o jamarstvu. Tudi v naši občini je namreč veliko jam in brezen, člani omenjenega jamarskega kluba pa pogosto obiskujejo tudi naše jame. Zdaj lahko o tridesetih jamarjih, združenih v jamarsko društvo, izveste več.

Bojan Novak, fotografije Leopold Bregar in Tanja Podržaj

Gospod Bregar, v tej številki Našega kraja bralci lahko ponovno berejo prispevek o vaši čistilni akciji v eni izmed številnih kraških jam na ozemlju naše občine. Lahko našim bralcem na začetku pogovora predstavite svoje društvo?

Najprej hvala za povabilo in do sedaj objavljene članke v glasilu Naš kraj.

Jamarski klub Krka je leta 2006 na pobudo domačinov ustanovila peščica zagretilih jamarjev, med katerimi sem bil tudi sam. Klub združuje 30 članov, ki so pretežno iz okolice Krke, pa tudi iz bolj oddaljenih krajev. Povezujejo nas ljubezen do lepot v podzemlju, adrenalin ter raziskovalna žilica. V svojih vrstah združujemo tako jamarje kot jamarke; vse od jamarskih pripravnikov, jamarjev,

inštruktorjev jamarstva do članov, ki so kot reševalci vključeni v Jamarsko reševalno službo. Glavnina dejavnosti našega kluba predstavlja raziskovanje in dokumentiranje podzemlja. Novo odkrito jamo ali brezno pregledamo, raziščemo, preštejemo in določimo živalstvo. Jamo izmerimo, dokumentiramo z zapisniki, ki jih nato oddamo v kataster jam Jamarske zveze Slovenije, skratka uživamo v lepotah kapniškega okrasja.

Večini bralcev se zdi raziskovanje kraških jam kar nekoliko eksotično, mogoče adrenalinsko in nevarno. Kako to doživljate vi?

Jamarstvo je adrenalinsko in kot vsak tak šport tudi nevarno, če ne paziš nase in na sojamarje. V klubu smo pri vsakem obisku jam previdni in po 15 letih delovanja brez nesreče v jami. Upam, da tako

tudi ostane. Nad jamami sem navdušen že od malih nog tudi sam, občudujem jih in, če mi le uspe, poizkušam na »svetlo« prinesiti kakšno lepo fotografijo. Seveda vse naenkrat ne gre, saj če si na primer v jami opremljevalec smeri z vso potrebno opremo, preprosto zmanjka časa za občudovanje vseh detajlov jame.

Zelo dobro, da še niste imeli jamarske nesreče. Pa se vendarle kdaj ob vsem lepem pri raziskovanju jam pojavijo kaka neprijetna izkušnja?

Za neprijetno izkušnjo štejem onesnaženost jam, na katero naletimo pri raziskovanju. Jame si res ne zaslužijo tega. Kar se pa samega raziskovanja tiče, so neprijetne vsaka manjša poškodba, prebavna motnja in podhladitev. Slednja neprijetnost je bolj prisotna v globokih visokogorskih brezni, kjer smo iz-

Predstavitve jamarstva najmlajšim

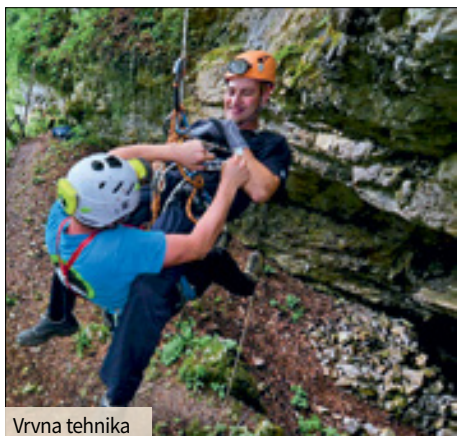
Trening JRS pri Poltarici

postavljeni nižjim temperaturam. Seveda podhladitev ni izključena tudi v nižinskih jamah, saj je tudi v njih prisotna vlaga, ki ob mirovanju kaj hitro nažene neprijeten jamski hlad v kosti.

Pomemben del vašega dela torej predstavljajo tudi čistilne akcije v podzemnih jamah. Služijo kraške jame tudi še danes, kljub večji ozaveščenosti, kot odlagališča za smeti?

Na žalost se nemalokrat v jamah srečujemo z odpadki, ki nam dajo vedeti, da sta ekologija in s tem povezana skrb do narave še vedno velik problem. So območja, ki so praktično povsem čista, denimo podzemni visokogorski kras. Pravo nasprotje pa so nižinske jame blizu naselij. Te so praviloma vedno onesnažene, če so blizu cest ali gozdnih poti. Ocenjuje se, da je v Sloveniji onesnaženih vsaj 2.500 jam od trenutno registriranih 13.659 jam (maj 2020). Onesnaženost pa je različna – od nekaj kosov inertnih odpadkov do desetine kubičnih metrov nevarnih. Problem so olja, elektronske komponente, baterije in akumulatorji, pesticidi in zdravila, barve in topila ter kadavri.

Vrvna tehnika

Kraški svet okrog nas je podzemno zelo pester, raznolik in bogat. Lahko iz prve roke poveste kaj več o tem, kar do zdaj poznate pod tlemi Dobropoljske in Struške doline?

Se strinjam z vami, tudi pri vas imate lepe jame. Veliko je vodoravnih, ki odvajajo visoke vode, kot sta Podpeška in Kompoljska, ter še veliko drugih, tako vodnih kot tudi suhih jam in brezen. Kredni in jurski apnenci, ki prevladujejo pod dolino, so idealni za jame. Večinoma so globoke do 50 metrov, redke dosežejo globino 100 metrov ali več. Lepše in

Podpeška jama

nepoškodovane jame so tiste, ki so težje dostopne, če le niso ob poteh, potem niso onesnažene. Te so bolj adrenalinske in dostopne z jamarsko vrvno tehniko. Vodoravne jame pa so skozi čas utrpeli večji davek. Če se vrnemo v preteklost, so ljudem kraške jame omogočale bivanje, zavetje, pitno vodo, prostor čaščenja in pokopov. Tudi v sedanjih časih so večkrat obiskane, če ne drugega tudi zaradi boljše in dostopne razsvetljave. Nekatere jame so utrpeli veliko obiskov in so zato posledično poškodovane. Še vedno pa je veliko neraziskanih brezen, za katera še nismo izvedeli, zato smo veseli vsake informacije.

V svojih vrstah imate tudi jamarske

Sovja jama

reševalce. Vas pogosto pokličejo na pomoč ob kakšnih nesrečah?

Res je, v našem klubu imamo trenutno dva operativna jamarska reševalca, ki vsako leto podpišeta pogodbo z Jamarsko reševalno službo, ki deluje znotraj Jamarske zveze Slovenije. Vedeti moramo, da je Jamarska reševalna služba razdeljena na sedem centrov, ki so razporejeni po celi Sloveniji. Ker sta naša reševalca v Reševalnem centru Novo mesto, ju večinoma pokličejo na pomoč na tisto območje, ki ga pokriva ta center. V primeru večje nesreče, kjer reševanje lahko včasih traja tudi več dni, se pokliče na pomoč sosednji reševalni center ali vsi operativni in neoperativni reševalci v Sloveniji. Velikokrat rešujemo iz jam tudi živali, predvsem pse, ki padejo v jamo zaradi bližnjih pešpoti. V zadnjem času veliko sodelujemo tudi s Policijo pri različnih iskalnih akcijah.

Sprejemate tudi nove člane, ki bi želeli odkrivati lepote kraškega sveta?

Seveda. Vedno smo veseli vsakega bodočega člana, ki ga zanima narava in z njo povezano jamarstvo. Zato nam vsako leto uspe izpeljati jamarsko šolo, kjer izobrazimo nove člane ali nadgradimo znanje aktivni člani. Več o našem delu si lahko preberete na spletu: www.jkkrka.si ali na naši Facebook strani.

G. Bregar, hvala za pogovor. Vam in vašim članom želim še veliko užitek ob raziskovanju podzemlja.

Hvala. Tudi vam želim veliko uspehov. ■

Čistilna akcija jame v Starih Doleh

V soboto, 19. septembra, smo se člani Jamarskega kluba Krka zjutraj dobili pred klubom na Krki, da začnemo tradicionalno čistilno akcijo. Vsako leto se namreč potrudimo, da iz vsaj ene bolj ali manj onesnažene jame v domači ali sosednjih občinah iznesemo smeti.

Leopold Bregar, Jamarski klub Krka

Tokrat smo izbrali Jamo 1 v Starih Doleh v občini Dobropolje. Že spomladi smo pri pregledu terena, ko smo iskali nove jamske vhode, opazili v jami divje odlagališče. Z vhoda vidne smeti jamarji jemljemo z rezervo, saj se še marsikakšna pokaže, ko odmaknemo listje, zemljo ali nametano vejevje.

Na dan čiščenja se nas je zbralo osem članov, z vso najnujnejšo opremo smo se odpeljali v smeri Hočevja in Zdenske vasi. Po prihodu do jame je sledil krajši ogled smeti na samem vhodu, kar je bilo videti kot tekmovanje »kdo več vidi in kdo bolj iztegne vrat?«. V vhodni stopnji je pod vertikalo ležalo nekaj sodov od goriva, več plastike, železja itd.

In smo se lotili dela. Robi in Maja sta z jamarsko vrvjo opremila plezalno smer,

Alojz je šel v jamo prvi, Leopold je skrbel za organizacijo in foto utrinke, Tanja in Žan sta odmetala nekaj vej izpred vhoda za lažji transport odpadkov, Tone in Lucija pa sta skrbeli za terensko kuhinjo.

Postopoma smo začeli izvlek večjih kosov, sodov, nato pa so na vrsto prišli še vsi drugi odpadki. Lažje smeti smo sproti odnašali do poti in jih tam razvrščali. Že je kazalo, da je pobrano vse, a se je pod kupom vejevja našlo še nekaj dela. Še en sod in strjeni kosi modre fasadne barve. Med delom nas je obiskal tudi nekoč zelo dejaven in prekaljen jamar Alojz Grm iz Male vasi, ki je bil vidno navdušen nad našo akcijo. Z nekaj truda je v jami zmanjkalo odpadkov in sledila sta kosilo ter krajše druženje.

V Jamarskem klubu Krka smo ponosni na vsako očiščeno jamo. Zavedamo se, da s čistilno akcijo pripomoremo majhen delček k čistejšemu okolju, obenem pa upamo na boljše čase za jame in podtalnico, ki priteče iz vodovoda. JKP Grosuplje se zahvaljujemo za odvoz odpadkov. ■

Luč miru iz Betlehema

Luč miru iz Betlehema je v zadnjih letih postala že stalnica v adventnem času. Plamen, ki ga od vrat do vrat in od župnije do župnije nosimo skavti, je še ena izmed reči, ki nas opominja na vse, kar predstavlja božič. Pa ste se morda kdaj vprašali, kakšno pot prepotuje plamen, ki naposled mirno in tiho zagori v naših domovih?

Aljaž Kranjc

Lučka miru je projekt avstrijske televizije ORF, s katerim so začeli leta 1986. Namen projekta je že od vsega začetka dobrodelen. Pri ORF so se namreč odločili, da se bodo donatorjem v oddaji, namenjeni invalidnim otrokom, zahvalili s plamenom. Ideja o lučki miru iz Betlehema je bila rojena, avstrijska javnost pa jo je z velikim navdušenjem sprejela.

Vsako leto je na celem svetu izbran en otrok, ki se je tisto leto še posebno izkazal, da prižge lučko v votlini Jezusovega rojstva. Z zasebnim letalom nato plamen, ki je v posebni svetilki, prepeljejo v Linz ali na Dunaj. Od tam s pomočjo različnih skavtskih delegacij potuje do posameznih evropskih držav, med dru-

gim že vrsto let tudi v Slovenijo.

Letos mineva že 29. leto, odkar je lučka prvič prispela v našo domovino. To se je zgodilo decembra 1991. Geslo prve

akcije pri nas je bilo preprosto, a takrat še kako aktualno: »Mir je čas brez vojne.« S širjenjem lučke in z njo miru, ki ga predstavlja, smo skavti nepretrgoma nadaljevali do današnjih dni.

Naš steg sprejme lučko na ognjiščnem sprejemu (ognjišča so nekakšne »skavtske regije«), od tam pa s pomočjo pridnih rok (in nog) naših skavtov in skavtinj priroma do cerkva in domov.

Danes je projekt luč miru najverjetneje presešel vsa pričakovanja organizatorjev. Projekt je v svojih 33 letih obstoja prerasel meje Avstrije, prav tako pa tudi meje Evrope, saj lučka že vrsto let potuje tudi v Ameriko.

Še danes pa je ohranjena tudi dobrodelna nota akcije. Tako vsako leto s prostovoljnimi prispevki, ki jih dobimo z

raznašanjem lučke, skavti podpremo do-brodne projekte. Lani smo tako sloven-ski skavti podprli tri projekte, po enega na slovenski, evropski in svetovni ravni.

V Sloveniji smo podprli društvo Žarek oziroma njihov projekt Naj mladih ne vzgaja ulica. Namen programa je omogočiti otrokom in mladostnikom zdravo odraščanje in razvoj v zdrave, ustvarjalne

osebnosti ter se spoprijeti z življenjskimi nalogami.

Na evropski ravni smo prispevke darovali misijonarjem v Albaniji, na svetovni ravni pa so sredstva šla v roke salezijank v Braziliji, kjer so pomagala pri potrebah za vzgojo mladine. Le koga pa bomo podprli letošnje leto? Pomoči potrebnih je veliko.

Seveda pa je z lučko miru iz Betlehe-ma še zmeraj neločljivo prepletena tudi prvotna ideja. Ideja o miru, ki si ga zasluži vsak izmed nas, še posebno v teh težkih časih. Dopustimo, da plamen miru v letošnjem adventnem času ne zaplapola le na naših okenskih policah, temveč tudi v našem srcu. S prijaznostjo in dobro voljo bodimo soljudem ta luč miru. ■

Novembrski utrinki v Zavodu svete Terezije

Zanimivo je, ko pridejo na vrsto prazniki vseh svetih in vernih duš dan, začnemo razmišljati o tem, kako gre leto h koncu. Kako se hitro čas vrti. Kako vse mineva. Kako se tudi narava pripravlja na počitek ... Razmišljamo pa tudi o tem, kaj vse nas lepega še čaka, da seveda nismo preveč čemerni.

Marinka Merzel, Zavod svete Terezije

Meglene novembrske dni smo tako poskušali čim bolj izkoristiti. Tudi tiste redke sončne žarke smo pridno polovili. V tem času smo v svojih cvetličnih koritih zasadili večne mačehe. Pridne roke ge. Gnidovec so vedno zlata vredne pri takem delu. Lotili pa smo se tudi pravih jesenskih opravil. Ružili smo koruzo, ki se je že lepo posušila. Luščili fižol, bila je res dobra letina. Trli smo orehe. Zvoke udarcev s kladivom se je slišalo po celi hiši. Kuhali smo marmelado iz jabolk. Z velikim veseljem smo jo namazali na palačinke. Toliko je je, da jo bomo lahko še večkrat jedli. Zadišalo je po medenjakah in še in še ...

Naš kostonjev piknik je bil letos malo drugačen. Žal. Vsako leto smo se pove-

selili s svojci svojih stanovalcev. Letos pa tega razmere niso dopuščale. Kostanj smo si sami spekli kar na vsakem od-delku posebej. Že ko smo ga rezali, smo ga ovohavali. Dišalo je čisto po celi hiši, ko je bil pečen. Vsak, ki je želel, je dobil škrnicelj pečenega kostonja. Skupaj smo zapeli in se nasmejali.

Na svetega Martina smo uživali v Martinovih dobrotah, mlincih, rdečem zelju in okusnem mesu ter seveda dobri kapljici vina. Ob dnevu tradicionalnega slovenskega zajtrka pa smo okušali sladki med, maslo, doma pečen kruh, mleko ter jabolka. Razmišljali smo o tem, kako je naša dežela bogata, lepa in lepo skrbi za nas.

Na koncu naj povemo še to, da nam ni dolgčas, imamo drug drugega. Res pa moramo priznati, da pogrešamo vrvež v svoji hiši. Najprej pogrešamo vse domače svojih stanovalcev, ki žal ne smejo do nas. Pogrešamo vse nastopajoče skupi-

ne, šolske in vrtčevske otroke, prostovoljce in prijatelje. Zavedamo pa se, da je to, DA SMO ZDRAVI, brez okužbe, najpomembnejše za nas. Pošiljamo vsem svojim domačim, znancem in prijateljem lepe pozdrave. ■

Jesen v Prizmi Ponikve

Navkljub vsem tegobam in stresu, ki ga ponuja leto 2020, se zaposleni in stanovalci zavoda Prizma Ponikve resnično trudimo, da življenje ostaja radostno in kakovostno. Je res, da so marsikatera vrata zaprta in omejitve težavne, a to le pomeni, da so se odprle druge možnosti, nova vrata in nove priložnosti. Veliko časa preživimo na prostem in se zaposluje s prostočasnimi dejavnostmi.

Dipl. del. ter. Barbara Bavdek,
Prizma Ponikve

V oktobru smo s stanovalci imeli delavnico izdelave smrekovega mazila. Smrekova krema ali boljše mazilo je vsestransko uporabno pri lajšanju najrazličnejših tegob in je preprosto za pripravo. Potrebovali smo smolo, vosek in oljčno olje. Na delavnici smo sestavili vse sestavine in jih debelo uro počasi mešali nad pripravljeno vodno kopeljo. Ko je nastala enotna zmes, smo to precedili skozi gazo, da smo se znebili smrekovih primesi. Nato smo tekočino vlili v pripravljene posodice in počakali, da se je mazilo strdilo. Tako pripravljeno mazilo smo razdelili med stanovalce in zaposlene.

Odzvali smo se tudi prijaznemu ponudilu naše delovne inštruktorice, ki je ponudila koruzo. Ja, koruzo. Ličkali in ružili smo dva dopoldneva. Za nekatere je bila to popolnoma nova izkušnja, za druge obujanje spominov.

Tudi piknik smo imeli. Vzdrževalci so pripravili klopi in mize, kuhinja hrano, naše fizioterapevtke so nas ogrele s

športnimi igrami, prisotna je bila dobra glasba, ob kateri smo se zavrteli, in tudi vreme je bilo naročeno. Da, zabavno je bilo na našem pikniku, ki je potekal na igrišču pred zavodom.

Revija pevskih zborov sicer ni bila odpovedana, a letos poteka na spletu. Zbrali smo se v dvorani zavoda in sprva nekajkrat povadili, da smo se glasovno spojili. Po prejetih navodilih smo zapeli *Mi se imamo radi*, *En hribček bom kupil* in *Moje dekle je še mlado*. Potem pa je šlo zares. Posnetek smo odposlali strokovni žiriji. Ne vemo, če bomo zmagali, a smo ugotovili, da se prav radi snemamo. Kar je prav odlična novica, saj smo se odločili, da je sedaj pa res že čas, da si omislimo svoj radijski program. Cel predhodni teden smo vadili, se pripravljali in prebirali svoje besedilo, ki smo ga nato posneli. Posnetke smo združili in nadgradili s primernimi zvočnimi učinki, svoj del pa je dodal tudi naš pevski zbor *Strune*.

Komaj čakamo, da posnetek zavrtimo na našem zavodskem radiu, in upamo, da bodo naše radijske oddaje postale stalnica.

V jesenskih mesecih smo imeli kar nekaj ustvarjalnih delavnic. Izdelovali smo gobice in listje, ki sedaj krasijo naš zavod. Prav tako smo okrasili drevesa v jedilnici in aranžirali oba vhoda. Za naš glavni vhod smo izdelali pravo strašilo. Naši stanovalci so ga poimenovali *Jože*. Ker pa v Prizmi Ponikve ne počivamo, se že oblikuje zimska dekoracija.

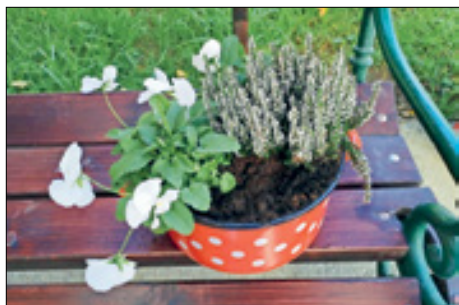

Tudi zunaj smo bili dejavni. V teh hladnejših dneh smo pospravili vse cvetje. Spraznili smo korita in zasadili nove rože. Glinene posode smo pospravili, saj se bojimo, da nam bodo v tem vremenu popokale. Zasadili smo predvsem mačeha in rese, saj bodo pretrpele teh nekaj hladnih mesecev in krasile naš zavod.

Izvedli smo kar nekaj kulinarčnih delavnic. Najbolj so nam v spominu ostali sadna kupa, jogurtno pecivo in pica. Hvala kuhinji, ki nam je priskrbela vse

potrebne sestavine. Odlično je bilo.

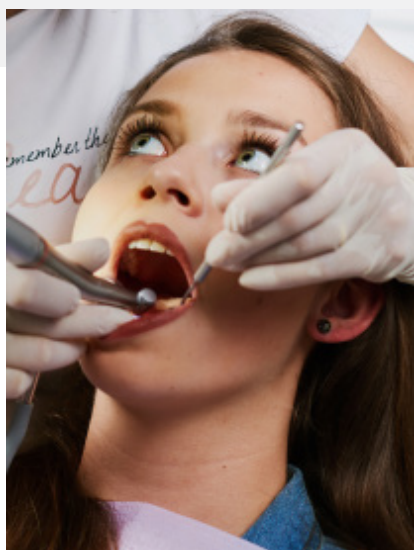
Zima prihaja. Jutra so mrzla in noči so že dolge. Omejeni smo na svoje občine in domove. Preživite svoje dneve v krogu domačih in izkoristite ta čas kakovostno. Težko je gledati na omejitve pozitivno, pa vendar, mogoče je ravno sedaj pravi čas, da se lotite učenja novega jezika ali plesa, generalnega čiščenja, poslikave tiste

stene, dobre knjige ali filmskega maratona ... da se lotite tistega hobija ali stvari, s katero ste odlašali več let.

Zaposleni in stanovalci Prizme Poničke vam želimo, da ne izgubite notranjega zadoščenja in predvsem, da ostanete zdravi. ■

Zasebna zobozdravstvena ordinacija ... že 25 let.

Pod hribom cesta II 24a, 1290 Grosuplje
Andreja Hribar Hostnik, dr. dent. med.

telefon: **041 780 741**

- splošno zobozdravstvo
- fiksna in snemna protetika
- endodontska zdravljenja
- **NOVO: laser terapija, laserski žarek namesto svedra in skalpela**
- zdravljenje paradontopatij

Cegla
SERVIS

Predrag Anđelić s.p.
Zdemska Vas 16
1312 Videm Dobropole
GSM: 070 433 328
E-naslov: ceglaservis@gmail.com
FB: ceglaservis

- popravilo vseh znamk mobilnih aparatov
- popravilo tabličnih računalnikov
- popravilo računalnikov
- popravilo igralnih konzol
- dodatna oprema za mobilne aparate
- brezplačno svetovanje in diagnostika

Možnost oglaševanja v Našem kraju

Morebitni novi oglaševalci lahko vse informacije v zvezi z oglaševanjem dobite pri uredniku ali v tajništvu Občine Dobropole.

NALEZIMO SE DOBRIH NAVAD

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

NIJZ
Nacionalni inštitut
za javno zdravje

#OstaniZdrav

Mala srca – velik svet

Odrasli na svet gledamo realistično in velikokrat vidimo situacije slabše, kot so v resnici. Otroci pa na svet gledajo pozitivno, barvno in pravljično. V tem negotovem času bi bilo dobro na svet gledati skozi otroške oči in uporabiti svojo domišljijo. Prepusite se.

Mojca Gačnik

COVID-19 – OSNOVNA NAČELA RAVNANJA

Izogibajte se tesnim stikom z ljudmi.
Varna razdalja je najmanj 1,5 m.

Še zlasti se izogibajte stikom z ljudmi, ki kihajo ali kašljajo.

Redno si umivajte roke z milom in vodo, zlasti kadar kašljate, kihate, se vsekujete; po vrnitvi domov, pred jedjo, po jedi, če kadite, po kajenju; roke si lahko občasno tudi razkužite.

Upoštevajte **pravila higijene kašlja**.

Ne dotikajte se oči, nosu in ust, da si čez sluznico ne vnesete virusa.

Izogibajte se zaprtih prostorov, v katerih se zadržuje več ljudi.

Za razkuževanje rok uporabite namensko razkužilo za roke. Vsebnost etanola v razkužilu za roke naj bo najmanj 60 %.

Izogibajte se dotikanja površin, ki se jih dotikajo tudi drugi (kljuke, držala, stikala...).

Poskrbite za redno zračenje zaprtih prostorov. Prezračite prostor za pet do deset minut večkrat na dan.

*V mrak poletni nosi tihi veter nežni glas,
kot da pesem prosi, le ostani tu pri nas,
tako te bom pogrešal, vaški godec za vasjo,
ko boš nekoč utihnil in te pesmi več ne bo.*

(M. Roblek, L. Slak)

ZAHVALA

V 92. letu starosti se je za vedno poslovil naš dragi mož, oče, tast in dedek

JOŽEF ZEVNIK

(1928–2020)

iz Bruhanje vasi.

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, besede tolažbe, podarjeno cvetje, sveče, molitve in darove za svete maše.

Hvala župniku g. Francu Škulju za lepo opravljen pogrebni obred in pogrebniemu zavodu Novak za organizacijo pogrebne slovesnosti.

Zahvala članom MPZ Prijatelji iz Šentvida pri Stični za lepo in čuteče zapete pesmi ter njihovemu harmonikarju za ganljivo odigrano pesem v slovo.

Hvala vsem, ki ste ga v njegovem življenju cenili, ga imeli radi in ga boste ohranili v lepem spominu.

Hvaležni smo, da si bogatil naša življenja z veseljem, glasbo, toplino, ljubeznijo in optimizmom.

Žalujoci, vsi njegovi

Zahvala prizadevnemu vaščanu

Marija Tegel

V zadnji številki Našega kraja je gospod Boris Kaplan, vaški mož Predstrug, lepo opisal veliko pridobitev za vas Predstruge, to je obnovo cestišča skozi vas.

Ob tej priložnosti bi se rada v imenu vseh vaščanov, še posebej pa tistih, ki živimo ob glavni cesti, zahvalila Borisu za ves njegov trud in angažiranost pri tem projektu. Z vsa vnemo in prizadevnostjo je spremljal dela, ki so potekala na dnevni ravni. Ura še ni odbila sedem, že je prihajal čez železniški prehod na gradbišče in ostajal do poznih popoldanskih ur. Ker so dela potekala v avgustu v času največje vročine, je hodil opečen, kot bi prihajal s plaže nekje na Hrvaškem. Od jutra do večera s telefonom v roki, pogovori z lastniki, izvajalci in še mnogimi. Moledoval in prosil je tu in tam in projekt je pripeljal do konca. Naj se zahvalim tudi njegovemu sosеду, čigar imena ne poznam, da mu je bil v pomoč in ga nadomestil, kadar je bil res »nujno« zadržan. Boris, še enkrat lepa hvala za vso tvojo prizadevnost in dobro voljo, da se nekaj dobrega naredi za vas in vaščane. Naj ti bo tvoje delo poplačano s hvaležnostjo sovaščanov. ■

MAS – PUGELJ

Posek in spravilo lesa
Prevoz lesa
z gozdarsko prikolico
Strojno cepljenje drv

041 755 688
031 726 687

Kmetijska zadruga Dobropolje

odda v najem prostore za opravljanje dejavnosti
v 1. nadstropju stavbe.

Prostori so v izmeri 37,5 m² in 67,5 m²
(več prostorov skupaj).

Cena za najem je 4 €/m² + stroški.

Zainteresirane prosimo, da se oglasio v zadrugi ali
pokličejo na tel. št. 01/78 07 204.

AKCIJSKA PONUDBA SVEŽEGA MESA IN IZDELKOV ZA KOLINE

SVINJSKA POLOVICA Z GLAVO	2,69 €/kg
SVINJSKO PLEČE BREZ KOSTI	3,49 €/kg
SVINJSKO STEGNO S KOSTJO – šunka	2,79 €/kg
SVINJSKI VRAT BREZ KOSTI.....	4,49 €/kg
SVINJSKA REBRA S KOSTMI IN KOŽO	3,99 €/kg
SVINJSKO STEGNO BREZ KOSTI IN KOŽE	3,99 €/kg
SVINJSKI KARE BREZ KOŽE IN S KOSTJO	3,99 €/kg
SVINJSKA GLAVA S KOSTJO (pol.)	1,69 €/kg
SVINJSKA SLANINA, HRBTNA, trda	2,29 €/kg
SVINJSKI GODER (podbradek).....	2,20 €/kg

Naročite lahko tudi vse vrste drobovine (jetra, srce, kri, ledvice ...).
Naročila lahko oddate vsako sredo do 11. ure (za prevzem v petek).
Večja naročila lahko oddate tudi druge dni.

V akcijski ponudbi imamo tudi vse vrste govejih in svinjskih črev
(tudi večja pakiranja – 100 m).

Prav tako smo dobro založeni z izdelki, ki jih uporabljate pri kolinah:

prosenka kaša, 1 kg	1,85 € za kos
riž Splendor (»dilca«), 1kg	1,55 € za kos
ješprenj, 1 kg	0,99 € za kos

Naročila lahko oddate po telefonu:

01 78 67 068, 051 621 803

ali po e-pošti: trgojan@siol.net

Hyundai

TOP 20

**Preverite današnja ponudbo
na www.Hyundai-TOP20.si**

Top ponudba. Top cene. Top financiranje.
Obvezno in kasko zavarovanje za samo 1 euro.*

Povprečna poraba goriva: 0,0 - 8,5 l/100 km, emisije CO₂: 0,0 - 179 g/km.

Emisije onesnaževal zunanega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delcev PM₁₀ in PM_{2,5} ter dušikovih oksidov. Slike so simbolne. Akcija velja do razprodaje zaloga. Več informacij vezanih na akcijsko ponudbo je na voljo pri pooblaščenih prodajalcih vozil Hyundai. *Velja v primeru nakupa preko Hyundai financiranja. Pogoji garancije in podatki o specifični porabi goriva in emisijah CO₂ so na voljo na www.hyundai.si. Kupci ste avtomobilski blagovni znamki Hyundai poddelni priznanje BestBuy Award MILLENNIALS – najboljšo razmerje med ceno in kakovostjo na slovenskem trgu. Vir: <http://www.bestbuyaward.org/slovenia-619XW88>. *Akcijske ponudbe niso združljive.

**Avtohiša Zalar d.o.o., Male Lašče 105, 1315 Velike Lašče, 01 7881 999,
031 331 920, www.avtohisazalar.si, servis@avtohisazalar.si**

30 LET Z VAMI

VABLJENI V NOVE PROSTORE

- VULKANIZERSTVO
- PNEVMATIKE, PRODAJA
- POPRAVILO PLATIŠČ
- HRAMBA PNEVMATIK
- AVTOOPTIKA
- SERVIS VOZIL
- AVTO KLIMA
- NOVO:**
- MONTAŽA TRAKTORSKIH PNEVMATIK DO VELIKOSTI 56 COL

STANE KADUNC s.p.
 Perovo 27, 1290 Grosuplje
 E: avtokadunc@gmail.com

T: 01 7864 751
M: 031 742 335
www.kadunc.si

CVETLIČARSTVO, POGREBNE IN POKOPALIŠKE STORITVE

Cvetličarstvo, pogrebne in pokopališke storitve

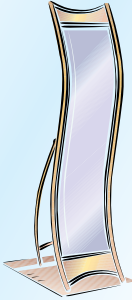
Zakrajšek Marko s.p.
 Srobotnik 4
 1315 Velike Lašče
 t: 01 788 14 62
 g: 031 883 191
 e: info@markozakrajsek.si
 www.markozakrajsek.si

STEKLARSTVO HREN

Peter Hren s.p., Gradež 14, 1311 Turjak, GSM: 031/356 668

Storitve:

- Brušenje stekla
- Fazetiranje stekla in ogledal
- Peskanje stekla
- Izdelava izolacijskega termopan stekla
- Kaljeno steklo
- Tuš kabine (po meri, s tesnili)
- Ogledala
- Kopelit steklo za delavnice
- Izdelava taljenega stekla z vzorci (fusing tehnika)
- Montaža vsega navedenega
- Ostale steklarske storitve
- Intervencija 24 ur na dan

OPTIK

JANEZ POZNIČ s.p.

Vrvarska 3, 1310 RIBNICA
 info 01 / 8360 367

Delovni čas:
 od pon. do pet.
 od 9h do 19h

Sobota in nedelja zaprto!

Hvala za obisk – se priporočamo!

SANITAR d.o.o.

Zadovoljstvo naših strank, nam je na prvemu mestu.

- Izdelava vseh vrst ogrevalnih sistemov na ključ (solarni sistemi, peleti, drva, toplotne črpalke, plin, olje)
- Izdelava vseh vrst strojnih instalacij (vodovod, plin, ogrevanje)
- Adaptacije celotne kopalnice z vsemi obrtniškimi deli
- Za brezplačen ogled in svetovanje Pokličite 041/622-542 (Borut)

Vojkova 58, Ljubljana

TEL: 01/568 27 29
 GSM: 031/622 542
 041/622 542
 E-MAIL: info@sanitar.si

BRATA TOMŠIČ

Matej 031 461 933

Stane 041 929 388

Krovstvo - strešno kleparstvo,
suhomontažna gradnja - knauf,
slikopleskarske storitve,
polaganje izolacije, barvanje opaža, ...

info@brata-tomsic.si

www.brata-tomsic.si

PRIBA

Priljubljen in predvsem od leta 2021 vam želi kolektiv podjetja PRIBA OKNA d.o.o.

V mesecu decembru in januarju vam nudimo dodaten zimski popust.

PARTNER, VREDEN ZAUPANJA.

V NAŠI PONUDBI IMAMO:

- PVC okna in vrata
- ALU okna in vrata
- Senčila (rolete, zunanje žaluzije, roloji, screeni, pliseji, notranje žaluzije, komarniki, tende, ...)
- Sekcijska in industrijska garažna vrata
- Rolo garažna vrata
- Okenška ALU polkna
- Notranje in zunanje police
- Strešna okna VELUX
- Suhomontaža Knauf in Rigips
- Avtomatska drsna vrata

www.pribaokna.si

Težave z računalnikom?

Ogled
obstoječega stanja
in svetovanje
brezplačno!

Prodaja, servis

in vzdrževanje računalniške opreme
za podjetja in fizične osebe.

JUNITEH
RAČUNALNIŠKE REŠITVE

Boris Kaplan s.p.
Predstruge 95
1312 Videm-Dobrepolje
M. 051 417 022
boris.kaplan@junitech.si

AVTOLIČARSTVO

brundula egon 041/743 104

Pogodbeni servis

triglav

Cenitev ter popravila za vse zavarovalnice

Popravilo toče brez lakiranja

Brezplačna nadomestna vozila

Avtokleparstvo

Avtovleka 24h

Poliranje vozil

Kemično čiščenje

Cesta 66, 1312 Videm Dobrepolje

www.avtolicarstvo-brundula.si

info@avtolicarstvo-brundula.si